

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Magisteruppsats i företagsekonomi
Externredovisning
Vårterminen 2005

Praktikers syn på IFRS 3

- En skänk från ovan eller en villfarelse?

En studie gällande förändringar av regelverket kring företagsförvärv och samgåenden

Handledare:

Jan Marton

Författare:

Susanne Dinhammar 800724

Jenny Nilsson 800126

Ewa Svensson 800404

Sammanfattning

Författare: Susanne Dinhammar, Jenny Nilsson och Ewa Svensson

Handledare: Jan Marton

Titel: Praktikers syn på IFRS 3 – En skänk från ovan eller en villfarelse?

En studie gällande förändringar av regelverket kring företagsförvärv och samgåenden

Bakgrund och problem: För att uppnå mer enhetliga redovisningsprinciper kring företagsförvärv och samgåenden startade IASB ett projekt vilket idag består av två faser. IFRS 3 *Business Combinations* gavs ut i mars 2004, den stora förändringen som skedde var att poolningsmetoden förbjöds och alla företagsförvärv och samgåenden nu skall redovisas enligt förvärvsmetoden. När nya regelverk börjar användas i praktiken dyker det ofta upp problem. Detta på grund av att det inte alltid fungerar på samma sätt i praktiken som i teorin. Detta leder oss fram till följande forskningsfrågor; *Hur ser redovisningsansvariga samt revisorer på förändringar som skett till följd av implementeringen av IFRS 3? Hur ser ovan nämnda praktiker på förslaget kring användning av fresh start-metoden?*

Syfte: Vårt syfte är att återge utvecklingen inom koncernredovisningen gällande fas 2 i projektet. Vi vill även se hur företagen har anpassat sig under den första tiden då IFRS 3 har tillämpats samt huruvida kompletterande regler behövs. Vi vill undersöka styrkor respektive svagheter i de förslag som IASB har tagit fram kring redovisning enligt fresh start.

Avgränsningar: Av de områden som ingår i fas 2 har vi valt att inrikta oss på området kring fresh start, då detta är en redovisningsmetod vars möjliga existens debatteras just nu. Vidare har vi gjort en geografisk avgränsning så till vida att vi har valt att inkludera enbart internationella storföretag samt revisionsbyråer i Göteborgsområdet i vår empiriska undersökning.

Metod: Vi har genomfört personliga intervjuer med tre redovisningsansvariga samt fyra revisorer. Det empiriska materialet har sammanställts utifrån den struktur som intervjuguiden bygger på.

Slutsats: Respondenternas åsikter kring förändringen av regelverket är övervägande positiva. Vidare har vi nått slutsatsen att hanteringen av goodwillposten anses vara den viktigaste förändringen. IFRS 3 väntas ge effekter på aktiemarknaden i form av större volatilitet och orolighet. Slutligen anser vi att det skulle behövas klara och detaljerade regler kring fresh start-metoden om denna skulle bli en antagen redovisningsmetod i framtiden.

Förslag till fortsatt forskning: En undersökning då IFRS 3 har tillämpats under en längre tidsperiod skulle vara intressant att göra. Praktikerna kan då enligt oss lättare avgöra om de saknar något i regelverket, vad som orsakar problem respektive vad som fungerar bra i praktiken. En annan undersökning kan göras då fresh start-metoden eventuellt har implementerats. En jämförelse kan då genomföras för att se om praktikernas åsikter i vår undersökning har förändrats efter användning av metoden.

Nyckelord: IFRS 3, business combinations, fresh start, pooling of interest, purchase method, goodwill, samt sökordens svenska motsvarighet.

Författarnas tack

Vi vill tacka de hjälpsamma personer som gjort vår uppsats till verklighet. Först och främst de företagsrepresentanter samt revisorer, som trots hög arbetsbelastning, ändå tagit sig tid att delge oss sina personliga åsikter.

Vi vill även ta tillfället i akt att rikta ett varmt tack till parallellt arbetande uppsatsgrupper som kommit med värdefulla råd och synpunkter längs resans gång. Dessutom vill vi tacka för trevligt sällskap och god fika tillsammans med dessa vid handledningsmötena.

Slutligen vill vi tacka vår handledare Jan Marton som gav oss chansen att ta oss an detta uppdrag och ledde oss in i IFRS-världen. Vi vill även tacka honom för att han ställt upp med hjälp då vi behövt den.

Göteborg, juni 2005

Susanne Dinhammar Jenny Nilsson Ewa Svensson

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INTRODUKTION	1
1.1	BAKGRUND	1
1.2	PROBLEMDISKUSSION	2
1.3	PROBLEMFÖRMULERING	3
1.4	SYFTE	4
1.5	AVGRÄNSNINGAR.....	4
1.6	FÖRFATTARNAS INLEDANDE ORD	4
1.7	BEGREPPSAPPARAT	5
1.8	UPPSATSENS FORTSÄTTA DISPOSITION	6
2	METOD	7
2.1	DATAINSAMLING.....	7
2.1.1	<i>Kvalitativ metod.....</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Primärdata.....</i>	<i>9</i>
2.1.3	<i>Källkritik.....</i>	<i>9</i>
2.2	PRAKTISKT GENOMFÖRANDE	10
2.2.1	<i>Respondenter</i>	<i>10</i>
2.2.2	<i>Hjälpmiddel vid intervjun</i>	<i>11</i>
2.3	SAMMANSTÄLLNING	12
2.3.1	<i>Sammanställning av intervjuer.....</i>	<i>12</i>
2.3.2	<i>Metod för analys.....</i>	<i>12</i>
2.4	UPPSATSENS REPRESENTATIVA UTFORMNING	13
2.4.1	<i>Reliabilitet</i>	<i>14</i>
2.4.2	<i>Validitet</i>	<i>14</i>
2.4.3	<i>Generalisering.....</i>	<i>14</i>
3	REFERENSRAM.....	16
3.1	HISTORISK ÖVERSIKT	16
3.1.1	<i>Poolningsmetodens utveckling.....</i>	<i>16</i>
3.1.2	<i>Förbudet mot poolningsmetoden</i>	<i>17</i>
3.2	THE PURCHASE METHOD PROCEDURES PROJECT.....	18
3.2.1	<i>Fas 1 i projektet.....</i>	<i>18</i>
3.2.2	<i>Fas 2 i projektet.....</i>	<i>20</i>
3.3	FÖRVÄRVAD GOODWILL	20
3.3.1	<i>Goodwilldebatten.....</i>	<i>20</i>
3.3.2	<i>FAS 141, 142</i>	<i>22</i>
3.4	EFFEKTER AV FÖRÄNDRADE REDOVISNINGSGREGLER.....	23
3.4.1	<i>IFRS 3: s effekt på företagsförvärv och samgåenden</i>	<i>23</i>
3.4.2	<i>IFRS 3: s effekt på aktiemarknaden.....</i>	<i>24</i>
3.5	FRESH START-METODEN.....	24
3.6	TIDIGARE FORSKNING	26
4	EMPIRI.....	28
4.1	INTERVJUSAMMANSTÄLLNING AV REDOVISNINGANSVARIGA	28
4.1.1	<i>Införandet av IFRS 3</i>	<i>28</i>
4.1.2	<i>Förvärvsmetoden</i>	<i>30</i>
4.1.3	<i>Poolningsmetoden</i>	<i>30</i>
4.1.4	<i>Fresh start-metoden.....</i>	<i>31</i>
4.1.5	<i>Användning av förvärvsmetoden i praktiken</i>	<i>31</i>

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

4.2	INTERVJUSAMMANSTÄLLNING AV REVISORERNA.....	33
4.2.1	<i>Införandet av IFRS 3</i>	33
4.2.2	<i>Förvärvsmetoden</i>	35
4.2.3	<i>Poolningsmetoden</i>	36
4.2.4	<i>Fresh start-metoden</i>	37
4.2.5	<i>Användning av förvärvsmetoden i praktiken</i>	38
5	ANALYS	41
5.1	ANALYS OCH JÄMFÖRELSE AV RESPONDENTGRUPPERNA.....	41
5.1.1	<i>Införandet av IFRS 3</i>	41
5.1.2	<i>Förvärvsmetoden</i>	43
5.1.3	<i>Poolningsmetoden</i>	43
5.1.4	<i>Fresh start-metoden</i>	44
5.1.5	<i>Användning av förvärvsmetoden i praktiken</i>	45
6	AVSLUTANDE DISKUSSION	48
6.1	SLUTSATS	48
6.2	REFLEKTION ÖVER UPPSATS OCH RESULTAT	49
6.3	FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING.....	50
7	REFERENSER	A
8	BILAGOR	I
	BILAGA 1 INTERVJUGUIDE.....	I
	BILAGA 2 SAMMANFATTNING AV IFRS 3.....	IV
	BILAGA 3 RESPONDENTER.....	VII

1 Introduktion

Vi kommer i uppsatsens första kapitel att presentera bakgrunden till undersökningen, en problemdiskussion tillsammans med en problemformulering samt uppsatsens syfte. Därefter följer ett avsnitt om de avgränsningar vi har valt att göra. Kapitlet avslutas med en redogörelse för uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund

Två olika redovisningstraditioner kännetecknar redovisningens utveckling i de industrialiserade länderna, den kontinentala och den anglosaxiska traditionen. Sverige har, fram till de senaste decennierna, tillhört den kontinentala traditionen medan USA tillhör den anglosaxiska. Skillnaden mellan dessa två redovisningstraditioner grundar sig i civilrättsliga regler där den kontinentala traditionen starkt grundar sig i nedskrivna lagar, vilka ofta är starkt knutna till skattelagar. Den anglosaxiska traditionen däremot baseras istället i stor utsträckning på sedvanerätt och praxis. En grundläggande orsak till att traditioner i olika länder har utvecklats annorlunda är skillnader i storföretagens ägarstrukturer. Den anglosaxiska traditionen har i betydligt större grad utgjorts av börsnoterade företag med en mycket spridd ägarstruktur medan den kontinentala istället haft fler familjeägda företag. Länder som traditionsenligt tillhört den kontinentala traditionen har dock under de senaste årtiondena börjat ta till sig delar av den anglosaxiska. Detta är en utveckling som skett till följd av att allt fler multinationella företag har uppstått samt noterats på New York-börsen och Londonbörsen (Smith, 2000).

För att åstadkomma mer enhetliga redovisningsprinciper kring företagsförvärv och samgåenden (se 1.7 Begreppsapparat) startade IASB ett projekt vilket idag består av två olika faser, arbetet kring detta projekt kommer att fortsätta och därför utökas med fler faser i framtiden. Fas 1 medförde att standarder som USA följer genom FASB, och de standarder som ges ut av IASB, nu mer stämmer överens. IFRS 3 *Business Combinations* gavs ut i mars 2004 och resulterade i ett antal förändringar i redovisningsmetoder vad gäller företagsförvärv och samgåenden. Den stora förändringen som skedde var att poolningsmetoden (se 1.7 Begreppsapparat) förbjöds och alla företagsförvärv och samgåenden nu skall redovisas enligt förvärvsmetoden. Därmed inledde IASB, tillsammans med FASB, fas 2 i projektet för att reda ut problemen kring tillämpningen av förvärvsmetoden. Det som vill uppnås är att användningen av redovisningsmetod skall vara likadan utifrån IFRS och US GAAP (FAR INFO nr 4 2004). Om IASB och FASB antar ett snarlikt regelverk kommer de skillnader som uppstår genom redovisning att minska mellan företag som tillämpar IAS/IFRS och US GAAP. Syftet med IASB: s redovisningsprinciper är att skapa ett internationellt regelverk vilket kan bidra till ökad jämförbarhet mellan internationella företag (Rakin Johansson, 2001).

Som det är idag nyttjas skilda regler i Sverige och USA vad gäller redovisning av goodwill, det vill säga det övervärde som uppstår vid förvärv, detta gäller endast mellan onoterade företag. Eftersom olika regler tillämpas mellan kontinenterna uppstår redovisningsmässiga skillnader vilka i sin tur påverkar såväl investerare som företag. De

olika regelverken påverkar dels företagens resultat men även jämförbarheten mellan företag, detta på grund av att investeringar ej kommer att redovisas på ett sätt som främjar jämförbarhet mellan de två kontinenterna. I USA tillämpas FAS 142 (se avsnitt 3.3.1) vid redovisning av goodwill och enligt denna regel skall ej avskrivning ske dock skall en årlig nedskrivningsprövning utföras (Rankin Johansson, 2001).

Införandet av IFRS 3 innebar en rad förändringar i redovisningen av företagsförvärv och samgåenden. Den förändring som kan väntas få störst effekt för företag är de förändrade reglerna kring hanteringen av goodwill. Idag får goodwill inte längre skrivas av utan en nedskrivningsprövning skall istället göras en gång per år även i Sverige (Jansson, Nilsson & Rynell, 2004). Denna förändring har mottagits på skilda sätt av olika intressenter som finner ett intresse i frågan. Förändringen i hantering av goodwill grundar sig i att IASB har ett motstånd till goodwillavskrivning eftersom denna avskrivning endast baseras på en uppskattning av hur stor del av goodwillposten som har förbrukats (FAR INFO nr 4, 2004).

Förutom hantering av goodwill har implementeringen av IFRS 3 inneburit andra förändringar. Så som tidigare nämnts har poolningsmetoden förbjudits skall minoritetsintressen redovisas som en del av eget kapital. Dessutom måste det finnas ett åtagande hos det förvärvade företaget för att få redovisa avsättningar för omstruktureringskostnader (Schön, 2004). Genom införandet av IFRS 3 har även upplysningskraven på redovisningen ökat kraftigt med förhoppning om att företagsförvärv och samgåenden i framtiden skall bli mer genomtänkta (Jansson, Nilsson & Rynell, 2004).

Idag existerar en debatt kring en möjlig framtida implementering av en redovisningsmetod vilken benämns *fresh start-metoden* (se 1.7 Begreppsapparat). När IASB fortsätter sitt pågående projektarbete måste organisationen ta möjligheten till *fresh start-metoden* i beaktande (IASB, 2004). Åsikterna kring *fresh start-metoden* är dock många, som alltid när det gäller införandet av nya regler är det svårt att veta i förväg vilka effekter förändringarna kommer att ge.

1.2 Problemdiskussion

IASB samarbetar med FASB för att nå en ökad harmonisering av regelverket för att göra det jämförbart över landsgränserna. Det nya regelverket ger upphov till förändringar vilka praktikerna måste ta till sig. Vad gäller frågan om hur värdering av tillgångar vid företagsförvärv skall ske tror vi att det kan finnas incitament till en dragkamp mellan företagsledare och revisorer. Det skulle kunna vara så att företagsledare propagerar för att en så stor del av tillgångarna som möjligt skall redovisas som goodwill. Bland revisorer skulle det kunna finnas incitament till att istället redovisa en större del som specifika tillgångar. En uppdelning i specifika tillgångar skulle kunna leda till att det uppstår problem i att identifiera till vilken specifik tillgång övervärdet skall allokteras.

IASB: s arbete kring fas 2 är i full gång och behandlar ett antal viktiga områden där frågetecken fortfarande finns kvar att identifiera och i förlängningen utarbeta lösningar för. Ett område utgörs av frågor vilka relateras till hur förvärvsmetoden skall komma att användas vid redovisning. Ett annat behandlar frågor kring hur redovisning skall ske för olika typer av joint ventures (se 1.7 Begreppsapparat), företagsförvärv och samgåenden vilka består av enheter under gemensam kontroll. Det största arbetet sker dock inom det område vilket behandlar möjligheter till redovisning enligt fresh start-metoden (www.iasplus.com, 2005-03-22).

I dag är inte redovisning enligt fresh start-metoden tillåten, detta delvis på grund av att klara restriktioner i olika redovisningssituationer ännu inte är gjorda. En eventuell framtida implementering av denna metod kan komma att innebära en del problem, lösningar på dessa är ännu ej framtagna varvid användning av fresh start ännu ej kan ske. Ett projekt i samarbete mellan IASB och FASB är dock påbörjat vilket syftar till att försöka identifiera situationer där redovisning enligt fresh start är applicerbar (www.fasb.org, 2005-04-13). Tanken bakom gemensamma internationella redovisningsregler kan tyckas vara god, en risk som vi kan se är dock att de viljor som skall förenas är alltför många och diversifierade.

1.3 Problemformulering

När nya regelverk börjar användas i praktiken dyker det allt som oftast upp problem. Detta kan till viss del bero på att det inte alltid fungerar på samma sätt i praktiken som i teorin. En intressant reflektion kan då göras kring vilka problem som införandet av IFRS 3 kommer att medföra. Vi anser att det gör ämnesområdet mycket aktuellt och relevant att undersöka. Tidigare forskning på området har inte utförts i Sverige, vi vill därför undersöka inställningen till och behovet av fresh start-metoden bland svenska företag. Detta leder oss fram till följande forskningsfrågor;

Hur ser redovisningsansvariga samt revisorer på förändringar som skett till följd av implementeringen av IFRS 3?

Hur ser ovan nämnda praktiker på förslaget kring användning av fresh start-metoden?

Vår förhoppning är att ovanstående forskningsfrågor skall ge oss en vägledning i vad som, enligt praktiker på området, är användbar redovisning. Alltså, vad är teoretiskt riktig redovisning och samtidigt praktiskt genomförbar. I den följande uppsatsen kommer benämningen praktiker att syfta till de personer som så gott som dagligen använder sig av redovisningsregler, benämningen innefattar såväl redovisningsansvariga som revisorer. Vi är medvetna om att revisorer i många fall kan tolkas som teoretiker, vi väljer trots detta ovan nämnda definition då vi i vår empiriska undersökning ser det som att revisorerna praktiserar regelverket.

1.4 Syfte

Vårt syfte är att återge utvecklingen inom koncernredovisningen gällande fas 2 i projektet kring företagsförvärv och samgåenden vilken diskuteras idag. Vi vill även se hur företagen har anpassat sig under den första tiden då IFRS 3 har tillämpats, vilken implementerades i januari 2005, samt huruvida kompletterande regler behövs. Vi vill undersöka styrkor respektive svagheter i de förslag som IASB har tagit fram kring redovisning enligt fresh start-metoden, både vad gäller forskning inom ämnet och vad praktiker vilka tillämpar regelverket anser.

1.5 Avgränsningar

Vår önskan var att klargöra uppsatsens avgränsningar redan i skrivandets startskede, detta för att inte avgränsningarna skulle bli en produkt av problem och svårigheter som uppstod längs uppsatsens utveckling.

Fas 2 innehåller tre stora delar gällande hur förvärvsmetoden skall tillämpas i redovisningen. Dessa områden behandlar; hur redovisning för olika typer av *joint ventures* skall ske, hur *företagsförvärv och samgåenden* som består av enheter under gemensam kontroll skall ske, samt vilka möjligheter det finns till redovisning enligt *fresh start*. Vi har valt att inrikta oss på området kring fresh start-metoden då detta är en redovisningsmetod vars möjliga existens debatteras just nu.

Vidare har vi gjort en geografisk avgränsning så till vida att vi har valt att inkludera enbart internationella storföretag samt revisionsbyråer i Göteborgsområdet i vår empiriska undersökning. Detta främst på grund av att det stjälar mycket tid från uppsatsskrivandet att resa. Av samma orsak har vi valt att enbart träffa revisorer från respektive byrås Göteborgskontor. Dessutom anser vi att de företag som finns i Göteborg väl tillfredsställer de kriterier vi ställt upp för de företag som passar in i undersökningen. Det självklara kriteriet var att de företag som togs med i undersökningen skall ha en verksamhet där företagsförvärv och samgåenden sker. För de revisionsbyråer vi har valt gäller att de reviderar företag där sådan verksamhet sker.

1.6 Författarnas inledande ord

Den följande uppsatsen skrivs på uppdrag av Jan Marton, universitetslektor på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, och kommer att ligga till grund för ett debattinlägg i den europeiska redovisningsutvecklingen. Våra förväntningar på läsarens förståelse inom ämnesområdet är därmed höga och innebär att den främst riktar sig till läsare som är insatta inom externredovisnings- och revisionsfrågor. För att läsaren skall få ut så mycket som möjligt av uppsatsen anser vi även att det krävs att man har en viss förståelse för den utveckling som uppstått inom ämnet till följd av en önskvärd harmonisering av redovisningsregler.

1.7 Begreppsapparat

Fresh start-metoden - redovisning enligt denna metod innebär att de totala tillgångarna och skulderna i de samgående företagen skall omvärderas till verkligt värde. Metoden grundar sig i ett fiktivt antagande att de av samgåendet berörda företagen likvideras och att en helt ny enhet skapas på dagen för samgåendet (www.asb.or.jp, 2005-04-13).

Företagsförvärv och samgående - innefattar förvärv av aktier/andelar, förvärv av nettotillgångar, fusioner, skapandet av ett nytt företag som kontrollerar företagen i koncernen samt omvända förvärv (Nilsson, 2004).

Joint venture - gemensam verksamhet mellan offentlig sektor och privat företag eller mellan två privata företag, ofta av olika nationalitet (www.svena.com, 2005-04-22).

Poolningsmetoden - redovisning enligt denna metod innebär att i koncernens balansräkning får dotterbolagets tillgångar och skulder samma värde som i dotterbolagets redovisning. Det uppstår ingen goodwill eller andra övervärden i koncernbalansräkningen eftersom hänsyn ej tas till det belopp som moderbolaget förvärvade dotterbolaget till (Lönnqvist, 2002).

1.8 Uppsatsens fortsatta disposition

- Kapitel 2:** Kapitlet behandlar de metodval som ligger till grund för uppsatsen, därefter följer en beskrivning av undersökningens tillvägagångssätt. Detta följs av en redogörelse för hur sammanställningen av intervjuernas gjorts och hur analysen av det empiriska materialet genomförts. Kapitlet avslutas med en diskussion kring uppsatsens giltighetsanspråk
- Kapitel 3:** Uppsatsens tredje kapitel innefattar den referensram som ligger till grund för den empiriska undersökningen. Läsaren ges en historisk överblick för att få en bakgrund till dagens utveckling. Vidare ges en sammanfattning av fas 1 och 2 i IASB: s projekt "*The Purchase Method Procedures Project*". Problematiken rörande goodwill diskuteras och följs av en redogörelse av FAS 141 och 142 vilka behandlar goodwill i USA. Avslutningsvis ges läsaren en redogörelse för fresh start-metoden samt en sammanfattning av tidigare forskning inom ämnesområdet.
- Kapitel 4:** Det fjärde kapitlet behandlar insamlad empiri vilken redovisas på ett strukturerat sätt där en uppdelning gjorts mellan redovisningsansvariga och revisorer. Detta för att läsaren på ett enkelt sätt skall kunna bilda sig en uppfattning och se kopplingar mellan respondentgruppernas åsikter.
- Kapitel 5:** I kapitlet görs en jämförelse inom respektive respondentgrupp samt mellan de båda. Detta tillvägagångssätt har vi valt för att det på ett tydligt sätt avspeglar om svaren inom respektive grupp är homogena. Dessutom önskar vi presentera de skillnader och likheter vi funnit i hur de olika användarna av redovisning ser på det nya regelverket.
- Kapitel 6:** I uppsatsens avslutande kapitel presenteras de slutsatser vi dragit utifrån empiri och analys. En diskussion kring våra reflektioner över uppsatsen och dess resultat kommer även att återges läsaren i detta kapitel. Uppsatsen avslutas med vårt förslag till fortsatt forskning.

2 Metod

I det följande kapitlet presenterar vi gjorda metodval. Vi kommer att presentera de undersökningsmetoder och arbetssätt som är relevanta för vår undersökning. Vi kommer således inte ge en djupare presentation av alternativa undersökningsmetoder och arbetssätt. Vi diskuterar även hur vårt empiriska underlag i form av intervjuer har tagits fram, sammanställts samt analyserats.

2.1 Datainsamling

Enligt Andersen (1998), finns det två huvudsakliga datainsamlingsmetoder vilka forskningsunderlag kan byggas på, *kvantitativ* och *kvalitativ*. Båda dessa metoder bidrar till en större förståelse, men olika typ av sådan. Den kvantitativa metoden genomförs genom klara, formaliserade och strukturerade riktlinjer och karaktäriseras av matematik och statistik, vilket ger en bredare förståelse (Holme & Solvang, 1997). Den kvalitativa metoden fokuserar till skillnad från den kvantitativa metoden på att uppnå en djupare förståelse för ett problem (Holloway, 1997). Information samlas in från ett litet antal källor medan den insamlade informationen är mer omfattande än vid en kvantitativ undersökning. Kvalitativa undersökningar är mer flexibla och målet är att förstå och upptäcka mönster (Trost, 1997). För att uppnå syftet med vår uppsats, där vi vill fånga personliga tankar och åsikter, är den kvalitativa metoden enligt oss mest lämpad. Detta då vi anser att det är svårare att uppnå detta syfte med en kvantitativ metod.

Informationssökningen till uppsatsens referensram har skett i vetenskapliga databaser och då främst i Business Source Premier och FAR Komplet. Vi har utgått ifrån sökord så som; *IFRS 3, Business Combinations, fresh start, pooling, purchase method, acquisition method* samt *goodwill*. Vi har dessutom sökt på nämnda sökords svenska motsvarigheter. Att vi i första hand valde att söka på engelska sökord beror på att USA har kommit längre vad gäller utvecklingen inom detta område och därmed finns det mer tillgänglig engelskspråkig information. Vi har använt oss av EU: s hemsida för att kunna sätta oss in i det aktuella regelverket, IFRS 3. Dessutom tog vi IASB: s hemsida till hjälp för att få en inblick i den debatt som idag existerar inom detta ämnesområde. Vi fick insikt i debatten genom att vi granskade de kommentarer som getts på förslagen till förändrade standarder. Här kunde vi även läsa om utvecklingen av de olika projekt som drivs för att uppnå en harmonisering av redovisningsreglerna. Vi har inte använt oss av inbunden litteratur i ämnet då detta är så pass färskt att sådan litteratur ännu ej finns att tillgå.

2.1.1 Kvalitativ metod

Intervjuer kan vara av olika slag, *strukturerade, delvis strukturerade* eller *ostrukturerade*. De strukturerade intervjuerna används för att kvantifiera resultatet och frågorna har utformats i förväg. Vid delvis strukturerade intervjuer har frågor förberetts innan intervjutillfället, dock kan den personliga kontakten under intervjun ändra situationen. Ostrukturerade intervjuer är lämpliga då tillräcklig inblick i det aktuella ämnet saknas. Här finns inga i förväg bestämda frågor utan intervjun sker i form av en konversation

mellan den som intervjuar och respondenten, där den sistnämnda uppmanas att tala fritt (Andersen, 1998).

Om en intervjuguide består av öppna frågor sätter det ingen klar gräns för vad respondenten kan svara. Det innebär att svarsalternativen likväl som frågorna måste utformas som öppna. Detta bryter dock mot den kvalitativa metodens syfte att samla in standardiserad information (Jacobsen, 2002). I vår undersökning använde vi oss av öppna svarsalternativ vilket gjorde att svaren fick en hög detaljeringsgrad som i sin tur krävde stor noggrannhet i sammanställningen av den insamlade informationen. Jacobsen anser att öppna frågor endast skall användas i två fall. Antingen när forskaren inte har översikt över samtliga tänkbara svarsalternativ, eller när antalet svarsalternativ är så många att de kräver alltför stort skriftligt utrymme. Den här typen av svarsalternativ är ej applicerbart i en undersökning med stort undersökningsområde (Jacobsen, 2002). Vi anser dock att öppna svarsalternativ var ultimatum för vår undersökning då vi studerade ett litet antal respondenters åsikter. Enligt oss var det ofrånkomligt att vi, i denna undersökning, fick en stor spännvidd i svaren då dessa till stor del utgjordes av personliga åsikter.

Wallén anser att människor upplever situationer olika och för att bäst få reda på hur den enskilda individen upplever en situation bör denna personligen tillfrågas (Wallén, 1996). Vi valde därför att basera vår empiriska undersökning på personliga intervjuer då vi ser många fördelar med detta tillvägagångssätt. Vid användning av enkäter, vilka skall besvaras skriftligen av respondenten, är det inte möjligt att förtydliga frågan om respondenten skulle ha missförstått den. Detsamma gäller om den som intervjuar inte uppfattar svaret, vid en enkätundersökning ges respondenten ej möjlighet att förklara sitt svar mer utförligt. Dessa två nackdelar elimineras vid personliga intervjuer då de är väldigt flexibla (Kvale, 1997). Den person som utför undersökningen kommer därför inte lika djupt in på individens upplevelser genom skriftliga enkäter och korta frågor jämfört med personliga intervjuer (Wallén, 1996).

Vi använde oss av en fast intervjuguide vilken vi i god tid, före respektive intervjutillfälle, skickade till respondenterna. Detta för att respondenterna skulle få tid att förbereda sig på frågorna. Vi anser att detta förfarande till hög grad säkerställde att vi fick ut så relevanta svar som möjligt. Detta är mycket väsentligt för att vi på ett tillfredsställande sätt skulle kunna besvara uppsatsens forskningsfrågor. De genomförda intervjuerna föll därmed under typen strukturerade. En nackdel som skulle kunna uppstå genom att vi i förväg skickade ut intervjuguiden till respondenterna var att denne kunde rådgöra med kollegor vilket i så fall skulle göra att respondentens egen åsikt ej till fullo speglades. Vi anser dock att fördelarna med utskicket överväger nackdelarna, detta då vi ville att respondenterna skulle hinna tänka till om de aktuella frågeställningarna och att de skulle fundera över var de står i ämnet. En annan anledning var att vi hade frågeställningar som möjligtvis inte alla respondenter hade stött på tidigare och genom att vi då skickade ut frågorna i förväg kunde vi säkerställa att de personer vi pratade med verkligen kunde något om ämnet i fråga.

En annan fördel som vi ser med personliga intervjuer är att man säkerställer att alla frågor får svar, förutom då respondenten ej har den relevanta kunskap som krävs för att besvara en specifik fråga. När skriftliga enkäter används tror vi att respondenten kan bli påverkad av sin omgivning på så sätt att svaren kan komma att se annorlunda ut än vad som varit fallet utan dessa externa influenser. Ytterligare en negativ aspekt som vi ser med enkäter är att information kan sökas för att kunna svara så bra som möjligt, vid personliga intervjuer är detta ej möjligt. Detta anser vi säkerställer att det är respondentens personliga åsikt och inte någon annans som framkommer genom intervju svaren.

Det finns nackdelar även med personliga intervjuer, respondenten kan till exempel känna sig hämmad i sina svar då möjligheten att vara anonym inför den som genomför intervjun försvinner (Eriksson & Wiedersheim- Paul, 1997). Vi hoppas dock kunna motverka den nackdelen genom att vi försäkrade våra respondenter om att deras svar skulle behandlas konfidentiellt. För att ytterligare öka anonymiteten valde vi att inte offentliggöra vilka företag som deltagit i uppsatsens empiriska undersökning. Dock redovisar vi en uppdelning mellan redovisningsansvarigas och revisorers åsikter och synpunkter.

Vi är medvetna om att denna intervjumetod kräver att mer tid läggs ner, detta på grund av att genomförandet tar längre tid, men också då sammanställningen av svaren är mer tidskrävande eftersom svaren ej är standardiserade som vid enkäter. Vidare kan kroppsspråket vara en nackdel då den som ställer frågorna ej alltid är medveten om att respondenten kan bli påverkad. Detta kan också ske beroende på hur frågan framförs och om ledande delfrågor ställs. Vi har tagit både fördelarna och nackdelarna i beaktande då vi beslutat oss för att personliga intervjuer är den intervjumetod som ger bäst effekt på vår undersökning.

2.1.2 Primärdata

För att kunna besvara våra forskningsfrågor hämtades, som ovan nämnts, empiriskt material in genom personliga intervjuer med respondenter som är insatta i ämnesområdet. För att försäkra oss om att den information som inhämtades var relevant för vår undersökning analyserade vi i ett första steg vilken sorts information som behövdes för att besvara de forskningsfrågor som ligger till grund för uppsatsen. Steg två för oss i detta arbete var att identifiera vilka personer som skulle kunna tillhandahålla denna sorts information. För att kunna genomföra en tillfredsställande analys och för att kunna dra relevanta slutsatser har vi valt att intervjua personer ifrån fyra revisionsbyråer samt från två internationella storföretag. Tanken var från början att intervjua fyra företag, men på grund av bortfall måste vi nöja oss med två. De företag som ingår i vår undersökning är verksamma inom samma bransch och faller under typen tillverkande företag, detta är dock inget medvetet val som gjorts av oss. Huruvida företagen är verksamma inom samma bransch eller inte, anser vi ej påverkar undersökningens utfall.

2.1.3 Källkritik

När forskning genomförs är det viktigt att kritiskt granska de källor som används. Enligt Holme och Solvang är syftet med källkritik att undersöka om källorna är relevanta, tillförlitliga samt om de har en hög validitet (Holme och Solvang, 1997). För att göra

detta finns fyra steg att följa vilka är granskning, ursprung, tolkning samt användbarhet (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2001).

När tillgängligt material granskas är det viktigt att utvärdera vilka källor som är relevanta. Intervjuerna, som fungerar som en utgångspunkt för denna undersökning, är den viktigaste och mest relevanta källan för att hjälpa oss att dra slutsatser. När undersökningar genomförs måste ursprunget av de använda källorna ifrågasättas samt hur källorna ifråga påverkar undersökningens reliabilitet (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2001). Då vi samlade in primärdata till uppsatsens undersökning var vi medvetna att intervjuerna till viss del kan komma att bli påverkade av våra egna tolkningar. Vi hade en egen hypotes om hur resultatet skulle falla ut, vi har dock försökt att åsidosätta vår hypotes för att ej få en vinklad sammanställning.

För att användbarheten skall vara stor måste nutiden fångas i undersökningen och detta beror i sin tur till stor del på hur aktuell den källa är som används (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2001). Vi anser att vi tagit nutiden i stort beaktande då det empiriska materialet, vilket ligger till grund för undersökningens resultat, samlades in genom intervjuer under uppsatsskrivandets gång. En viktig aspekt när undersökningar genomförs baserade på intervjuer är att svar lätt kan misstolkas (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2001). För att undvika sådana feltolkningar har vi låtit respondenterna ta del av det empiriska materialet innan publiceringen.

2.2 Praktiskt genomförande

2.2.1 Respondenter

Intervjuer har skett på två internationella storföretag och fyra revisionsbyråer vilka berörs av de nya reglerna kring företagsförvärv och samgåenden. Vi har valt att intervjua en revisor vardera på revisionsbyråerna. Vi ville se om revisorer, oavsett byrå, delar synen på vilka problem som finns gällande IFRS 3. Vi ville även undersöka hur långt de har samma inställning till svårigheter och möjligheter som kan komma att uppstå kring redovisning av samgåenden enligt fresh start-metoden. För att få en kontrast till revisorernas syn genomförde vi tre intervjuer med redovisningsansvariga på två internationella storföretag. Det var även här intressant att se i vilken mån respondenternas åsikter stämde överens mellan företagen.

Det yttersta kriteriet som vi satte upp vid val av respondenter var att de skulle vara insatta i det nya regelverket, IFRS 3. Vi hade ej några krav på att dessa personer skulle inneha någon specifik position inom företaget. Samtliga intervjuer på revisionsbyråerna skedde med auktoriserade revisorer, detta var heller inget krav ifrån vår sida. Intervjuerna tog cirka en timme vardera att genomföra.

I ett första läge tog vi kontakt med företagen och revisionsbyråerna via e-post, i en del fall kontaktade vi direkt personer vi tidigare knutit personliga relationer med. I vissa fall blev vi hänvisade till andra personer inom företaget, vi ringde då dessa personer för att beskriva vårt syfte med uppsatsen för dem. De företag som ej svarat på vår e-post

kontaktade vi i ett andra läge via telefon. Detta för att ge en mer personlig presentation av oss själva och vår uppsats.

2.2.2 Hjälpmedel vid intervjun

Samtidigt som anteckningar fördes under våra intervjuer spelades dessa in med hjälp av en diktafon. Det blev då lättare att sammanställa intervjuerna eftersom alla svar från respondenterna fanns bevarade ordagrant, detta ledde till att vi kunde minimera risken för felcitering. Ytterligare en positiv aspekt med användningen av diktafon som hjälpmedel är enligt Bell att det går att granska anteckningarna, som den person som leder intervjun nedtecknar under tiden, så att de verkligen är korrekta (Bell, 1995). Anledningen till att vi valde att använda oss av diktafon var, förutom ovan nämnda orsaker, att öka kvaliteten på intervjuerna genom att den som frågar också kunde ta emot svaret med full uppmärksamhet. Vi anser att det är viktigt att antecknandet inte stjäl fokus från respondenten. Dessutom tror vi att om diktafon inte används kan respondenten känna sig tvingad att anpassa hastigheten på sina svar så att de som intervjuar skall hinna med att anteckna, vilket kan minska kvaliteten på de svar som ges. Eftersom vi var tre personer som deltog vid varje intervju agerade en av oss intervjuledare medan övriga två förde stödanteckningar. Anteckningarna kompletterades sedan med det inspelade materialet vid de tillfällen då information saknades i det skrivna materialet eller behövde förtydligas på något sätt.

Inför våra intervjuer valde vi att sammanställa en intervjuguide där våra forskningsfrågor stått som utgångspunkt när vi formulerade frågorna. Intervjuguiden, se Bilaga 1, följdes i samtliga intervjuer, detta gjorde att samma frågeställningar ställdes till samtliga respondenter. För att intervjuerna inte skulle bli röriga och ostrukturerade för respondenterna delade vi in frågorna i olika teman, detta gjorde att en röd tråd på ett tydligt sätt löpte genom intervjuerna.

De inledande frågorna vi ställde till respondenterna var bakgrundsfrågor, detta gjordes för att få en bild av respondentens position och kunskap jämfört med övriga respondenter. Då bakgrundsfrågorna formulerats fortsatte vi att bygga upp intervjuguiden genom att sätta upp tre olika teman bestående av tre olika redovisningsmetoder, förvärvs-, poolnings- samt fresh start-metoden. Frågorna behandlade främst för- och nackdelar med respektive redovisningsmetod. Att de flesta frågorna i intervjuguiden berörde fresh start beror på att en av uppsatsens forskningsfrågor handlar om just denna redovisningsmetod. Vi utformade även ett tema med frågor kring IFRS 3, detta för att få en mer övergripande bild över respondenternas inställning till regelverket i stort. Vidare avslutades intervjuguiden med allmänna frågor kring olika redovisningsmetoder vilka kan tillämpas vid företagsförvärv och samgåenden. Vi ställde där frågor avseende goodwillhantering, detta anser vi är intressant eftersom vi menar att det är den största förändringen som skett till följd av införandet av IFRS 3.

2.3 Sammanställning

2.3.1 Sammanställning av intervjuer

Som tidigare nämnts sammanställdes samtliga intervjuer i två steg. Steg ett innebar att de renskrevs utifrån, under intervjutillfället, nedskrivna minnesanteckningar. Dessa anteckningar kompletterades, i ett andra steg, med det komplett bevarade materialet från diktafonen. Vid ett intervjutillfälle framfördes dock en önskan från respondenten i fråga att intervjun skulle ske utan diktafon. Vi anser ej att detta påverkat kvaliteten på vår undersökning i något avseende, framförallt på grund av att intervjun genomfördes i betydligt lugnare tempo än de övriga. Dessutom gavs gott om utrymme för upprepning av svar i de fall det behövdes för att få fullständiga anteckningar. Detta innebar att denna intervju tog betydligt längre tid i anspråk än övriga, den extra tiden tillförsäkrade dock korrektheten i våra minnesanteckningar på grund av att respondenten hade gott om tid till att förtydliga svaren. Att dessa bevarades korrekt var lika eftersträvansvärt från vår sida som från respondentens.

Då vi sammanställt intervjuerna har det gjorts utifrån den struktur som återfinns i intervjuguiden. Detta är ett upplägg vi valt att göra då vi anser att det ger en tydlig röd tråd genom uppsatsen, från referensram till slutsats. För vår egen del underlättar upplägget det arbete som hör ihop med sammanställning av empiri samt vid analys av det empiriskt insamlade materialet. Vi anser även att detta tillvägagångssätt förenklar för läsaren då denna känner igen sig i uppsatsens olika kapitel.

2.3.2 Metod för analys

Vid analys av kvalitativ data används tre faser, dessa är: *beskrivning, systematisering och kategorisering* samt *kombination*. Den första fasen handlar om att få fram en så noggrann och detaljerad beskrivning som möjligt av insamlad data, detta skall göras utan att färga informationen. En detaljerad beskrivning skall således göras av situationer, intervjuer samt samtal där analyser samt variationer skall belysas, detta kallas enligt Geertz för *tjocka beskrivningar* (Geertz, 1973). Nästa fas innefattar systematisering av den oöverskådliga informationen som senare skall analyseras. Informationen sällas och förenklas i alla de tre faser som analysen består av, detta görs för att få en överblick av materialet. De tjocka beskrivningarna som ovan nämndes blir alltför omfattande och systematiseringen är därför nödvändig för att forskaren skall kunna skildra vad denne upptäckt. När informationen sedan sammanställts och systematiserats kommer nästa fas där forskaren skall börja sin tolkning av materialet. Man försöker med andra ord leta efter meningar, orsaker, samband och försöker organisera informationen (Jacobsen, 2002).

Då kvalitativa intervjuer används i en undersökning är det enligt Holme och Solvang viktigt att forskaren är insatt i de problem av analyserande karaktär som kan uppstå. De menar att forskare många gånger tar för lätt på sådana problem. Det i sin tur leder då till att analysen kräver en större arbetsbörda än nödvändigt. I förlängningen kan det komma att innebära att viktig information ej utnyttjas fullt ut (Holme & Solvang, 1997). Detta har vi i vår undersökning försökt att, till så hög grad som möjligt, undvika genom att noga tänka igenom syftet med undersökningen för att kunna förebygga problem av ovan nämnd karaktär. Undersökningsområdet är nytt och därför är det svårt att finna teori och

tidigare forskning, det gör det extra viktigt för oss att ingen av den insamlade informationen går till spillo.

Det vi önskade finna genom en analys av vårt empiriska material var praktikers personliga åsikter kring det nya regelverket, IFRS 3. Genom att granska dessa subjektiva åsikter var vår förhoppning att finna mönster, detta för att vi på något sätt skulle kunna uttala oss om den allmänna inställningen till det ovan nämnda regelverket. Då vi analyserade empirin gjordes en uppdelning mellan redovisningsansvariga och revisorers åsikter, detta för att kunna jämföra dessa två respondentgruppers åsikter och inställningar. Vi gjorde förutom en jämförelse mellan respondentgrupperna även en jämförelse inom respektive respondentgrupp, detta för att se om praktiker inom liknande typ av verksamhet har samma inställning till regelverket. I de båda jämförelserna var vårt syfte att peka på likheter och olikheter i respondenternas svar för att kunna dra slutsatser kring IFRS 3: s styrkor såväl som svagheter.

Författarnas hypotes

Vår hypotes, innan arbetet med den empiriska undersökningen inleddes, var att inställningen till IFRS 3 skulle vara densamma inom respektive respondentgrupp. Däremot trodde vi att inställningen skulle vara skild mellan respondentgrupperna. Denna hypotes grundade vi i att redovisningsansvariga tillämpar regelverket på ett annat sätt än vad revisorerna gör. Vår mening var, att man på företag har större incitament till att utnyttja regelverket för att kunna göra fler bedömningar i gränslandet. Detta för att företaget vill visa ett för dem önskvärt resultat i en given situation. Enligt oss gör revisorer striktare bedömningar med regelverket i ryggen. En farhåga vi hade i inledningsskedet var dessutom att svaren vad gäller frågor kring fresh start-metoden ej skulle bli särskilt uttömmande. Denna farhåga grundade vi i att de personer som är insatta i ämnet är i dagsläget snabbt räknade.

Det vi ansåg vara den viktigaste effekten av införandet av IFRS 3 var hanteringen av goodwill, vi var därför övertygade om att detta även skulle vara respondenternas åsikt. Det kan tyckas märkligt att vi utför undersökningen då vi har så starka förutsägelser. Vi vill dock påpeka att dessa enbart är våra personliga åsikter och att vi därför vill undersöka om dessa stämmer när denna uppsats är avslutad.

2.4 Uppsatsens representativa utformning

Holme och Solvang menar att för att forskningsresultatet skall få ett vetenskapligt värde måste vissa krav ställas på olika undersökningsmetoder vad gäller *validitet* och *reliabilitet*. Det är viktigt både för planeringen av och för det faktiska resultatet av undersökningen, att säkerställa att inga systematiska eller slumpmässiga fel har uppstått under utvecklingen av problemformuleringen eller datainsamlingen. Dessa två begrepp handlar om hur representativ den statistiska undersökningen är. Ju högre validitet och reliabilitet som utgås ifrån i början av undersökningen, desto högre kvalitet fås i slutändan på denna (Holme & Solvang, 1997).

2.4.1 Reliabilitet

Reliabilitet är ett mått som avspeglar den utsträckning i vilket resultatet kan upprepas (Merriam, 1994). Hög reliabilitet innebär alltså att om någon annan gör om vår undersökning skall de få likvärdigt resultat med vårt. Att vi inte är vana i rollen att intervjua personer gör att vår empiriska undersöknings reliabilitet sjunker något. Vi har dock samtliga under tidigare uppsatsskrivande genomfört ett antal intervjuer, det gör att vi nu känner oss säkrare i denna roll än vid tidigare utförda intervjuer. De respondenter vi har valt att intervjua antas ha en yrkesroll som medger att de är vana vid att inta denna roll, då de i det dagliga arbetet utsätts för situationer där de måste framhäva och motivera sina ställningstaganden. De två ovannämnda aspekterna anser vi medverkar till att undersökningens reliabilitet ökar. För att öka reliabiliteten i uppsatsens empiriska undersökning ytterligare har vi utarbetat en fast intervjuguide. Vi anser att detta leder till en ökad reliabilitet då exakt samma frågor kan ställas igen vid en upprepad undersökning.

2.4.2 Validitet

Enligt Holme och Solvang innebär validitet att mätinstrumentet mäter det som avses att mäta. Ett sätt att ge undersökningen högre validitet är att genomföra personliga intervjuer, detta då frågan kan ställas ännu en gång om respondenten skulle ha missförstått den eller ej uppfattat den från första början. På motsvarande sätt ges utrymme för förklaring av svaret för att undvika misstolkningar av detta. Dessutom ger en personlig intervju möjlighet för de som leder intervjun att uppmärksamma eventuella tveksamheter i svaren (Holme & Solvang, 1997).

Risken att vi skulle feltolka svaren minskade då vi, samtliga tre uppsatsförfattare, medverkade vid intervjuerna. Vi var tre personer som lyssnade och tolkade svaren, utöver detta fanns även en diktafon tillgänglig för att ytterligare öka validiteten. Trost menar att om flera personer deltar vid intervjutillfällena ger det en positiv effekt eftersom mer omfattande information kan erhållas ur intervjun. Det ger också en större förståelse till skillnad mot om enbart en person hade lett intervjun (Trost, 1997). En annan faktor som minskade risken för feltolkade svar var att vi skickade intervjusammanställningarna till respektive respondent.

Ett annat sätt vi försökt öka validiteten i vår uppsats på, är att en färdig intervjuguide med fasta frågor har använts. Detta anser vi minskar risken för utsvävningar under intervjun och det minskar även att ledande frågor ställs. Det är bara den information som är relevant för undersökningens syfte som har hög validitet (Patel & Davidson, 2003). De frågor som ställts och de svar som har getts har varit av betydelse för att vi skall kunna komma till en tillfredsställande slutsats.

2.4.3 Generalisering

Den externa giltigheten handlar om i vilken utsträckning undersökningen i fråga kan komma att generaliseras. En typ av generaliserbarhet är att generalisera från data i ett litet undersökningsurval till en mer teoretisk nivå, det vill säga utveckla mer generella teorier. En nackdel med en kvalitativ metod är att den är tidskrävande i de fall då djupintervjuer görs, detta då sådana tar lång tid att genomföra (Jacobsen, 2002). Vid vårt uppsatsskrivande har vi haft en snäv tidsram, detta gjorde att vi fick vi nöja oss med ett

METOD

mindre antal respondenter, vi prioriterar alltså flera variabler framför flera enheter. Att vi grundar vår undersökning utifrån få respondenter gör att problem kan uppstå vad gäller representativiteten hos de vi frågar, det vill säga om de är representativa för även andra personer. Detta sorts generaliseringsproblem stöter alltid kvalitativa undersökningar på (Jacobsen, 2002). Vi anser dock, på grundval av vårt syfte, att detta inte är en problematik vi behöver ta hänsyn till, detta då vi endast är ute efter respondenternas personliga åsikter snarare än att kunna dra generella slutsatser utifrån dem. Trots detta menar vi att vår gjorda undersökning ger en god fingervisning om vad opinionen i frågan anser.

3 Referensram

Kapitlet kommer inledningsvis att ge läsaren en historisk överblick av dagens redovisningsmetods utveckling. Vidare ges en sammanfattning av de två faserna i "The Purchase Method Procedures Project". En diskussion kring problematiken rörande goodwill ges, därpå följer en redogörelse av FAS 141 och 142 vilka behandlar goodwill i USA. En redogörelse för fresh start-metoden samt en sammanfattning av tidigare forskning som skett inom ämnesområdet avslutar detta kapitel.

3.1 Historisk översikt

Vi väljer att inleda referensramen med en bakgrundsbeskrivning av vad som har lett fram till dagens redovisningsmetoder och förslag till utveckling av desamma. Detta för att vi anser att det är viktigt att läsaren har en inblick i historien för att kunna förstå varför en harmonisering efterfrågas inom redovisning och revision, samt hur dagens aktuella regelverk har arbetats fram.

3.1.1 Poolningsmetodens utveckling

Då ett företagsförvärv eller ett samgående skall redovisas har företag i de flesta länder i EU samt de företag, som redovisat enligt IAS standarder före 1 januari, 2005, fritt kunnat välja mellan att använda sig av förvärvs- eller poolningsmetoden (www.iasb.org, 2005-04-08). Vilken metod som varit den mest effektiva råder det skilda åsikter om och metoderna har under olika tidsperioder varit föremål för diskussion. Den första regleringen av poolningsmetoden i USA presenterades i en offentlig rapport 1950, detta efter att en het debatt kring olika förfaranden för att åtskilja företagsförvärv och samgåenden pågått i slutet av 1940-talet (Nilsson, 1996).

Denna första reglering gav ingen direkt innebörd, en ny offentlig rapport presenterades dock i denna fråga 1953 vilken kom att behandla redovisning av immateriella tillgångar. I enlighet med denna förespråkades avskrivning av goodwill till skillnad mot direkt bortskrivning av goodwill mot balanserade vinstmedel, vilket varit det som gällt tidigare. Detta ledde till att US Securities and Exchange Commission (SEC) fick upp ögonen för poolningsmetoden då denna gjorde att man kom ifrån de värderingsproblem som gjorde sig synliga vid användning av förvärvsmetoden. Detta eftersom poolningsmetoden till skillnad mot förvärvsmetoden utgick från anskaffningsvärden. I förlängningen innebar detta att de båda metoderna kom att ge olika effekter på redovisningen (Nilsson, 1996).

I USA gavs redovisare en möjlighet att undvika uppställda krav på att aktivera och skriva av förvärvad goodwill. Även redovisad vinst per aktie kunde manipuleras till det bättre vid olämplig användning av poolningsmetoden. Ytterligare kritik för metoden framfördes då det ansågs att poolningsmetoden på ett onaturligt sätt stimulerade samgåenden, dessutom hävdade kritikerna att investerare vilseleddes. År 1970 presenterades tolv nya kriterier vilka till skillnad mot de tidigare inte bedömdes utifrån en samlad helhet. Nu gällde istället att poolningsmetoden endast fick användas om varje villkor var uppfyllt, om inte skulle istället redovisning utifrån förvärvsmetoden ske. Enligt Nilsson var det

yttersta syftet med de nya kraven som infördes 1970 inte att införa god redovisningssed för företagsförvärv och samgåenden. Han menar snarare att det i större utsträckning handlade om ett försök till att förebygga att poolningsmetoden användes, bland annat för att kringgå reglerna för redovisning av goodwill (Nilsson, 1996).

FAR gav ut den första rekommendationen kring reglering av poolningsmetoden 1976, vid ett samgående ansåg FAR det vara omotiverat att omvärdera tillgångar och skulder i enbart det ena företaget. Detta ledde till att anskaffningsvärdena behölls i respektive företag genom poolningsmetoden. Att FAR implementerade kvalitativa regler betvivlades starkt och kritiserades från flera håll, men ett liknande missbruk av poolningsmetoden som uppstod i USA under 1950- och 60-talen uppstod ej i Sverige (Nilsson, 1996).

3.1.2 Förbudet mot poolningsmetoden

Det internationella nyttjandet vad gäller redovisning vid företagsförvärv och samgåenden har varit skiftande, detta särskilt vad gäller tillåtna metoder för redovisning samt varierande kriterier för att identifiera de omständigheter man baserar val av lämplig metod på. IASB var delaktig i utgivningen av *The G4+1 Position Paper*, där problematiken kring att uppnå konvergens mellan de redovisningsmetoder som fanns gällande företagsförvärv och samgåenden diskuterades. Detaljerade synvinklar om användningen av dessa togs dock inte upp. Denna rapport inriktade sig på tre grundläggande frågeställningar (IASB, 2000):

- om en enda redovisningsmetod för redovisning av företagsförvärv och samgåenden är mer önskvärd än två eller flera metoder, om så är fallet;
- vilken redovisningsmetod skall användas vid alla företagsförvärv och samgåenden, om inte en enda är önskvärd;
- vilka metoder skall användas och vid vilka sorters företagsförvärv och samgåenden skall de nyttjas.

Vidare diskuterades olika faktorer angående relevans och reliabilitet för förvärvs-, poolnings- samt fresh start-metoden i rapporten. Slutsatsen var att användningen av en enda metod var det mest önskvärda och att denna metod skulle vara förvärvsmetoden (IASB, 2000). Poolningsmetoden har flitigt använts av företag i USA vid företagsförvärv det senaste decenniet beroende på dess gynnsamma effekt på förtjänsten i samband med förvärvet. Förbudet av detta redovisningsalternativ kommer möjligtvis att påverka incitament till företagsförvärv på ett negativt sätt. Tidigare tillät US GAAP både poolningsmetoden och förvärvsmetoden. I dagsläget är det dock endast förvärvsmetoden som är tillåten vid redovisning av företagsförvärv och samgåenden (Briner & Fulkerson, 2001).

FASB röstade, den 21 april 1999, enhälligt för förbudet mot poolningsmetoden. När företag använde sig av poolningsmetoden kunde nettotillgångarna läggas samman utan att klart specificera vilket av företaget som var det förvärvande respektive det som blev köpt. När denna metod användes hade investerare ofta svårigheter med att klargöra vem som förvärvade vem. Problem uppstod även då företagen skulle bestämma hur de skulle värdera transaktionen (www.aicpa.org, 2005-04-13).

För att underlätta för investerarna beslutade FASB att ta bort poolningsmetoden till förmån för förvärvsmetoden. FASB tog hänsyn till många andra faktorer i samband med förslaget att förbjuda poolningsmetoden, exempel på sådana faktorer är att (www.nysscpa.org, 2005-04-13);

- poolningsmetoden tillhandahöll investerare mindre relevant information än vad förvärvsmetoden gör.
- poolningsmetoden ignorerade de värden som utbyttes vid företagsförvärv medan förvärvsmetoden avspeglar dem.
- svårigheter uppstår för investerare vid jämförelse mellan företag när företagen använder sig av olika redovisningsmetoder för samma sorts transaktioner.
- eftersom kassaflödena är de samma oavsett vilken redovisningsmetod som används, speglade den förhöjda förtjänsten vid poolningsmetoden en artificiell redovisningsskillnad snarare än en verklig ekonomisk skillnad.

3.2 The Purchase Method Procedures Project

En skillnad i vad som innefattas i begreppet företagsförvärv och samgåenden har skett genom inträdet av IFRS 3, förvärv av en grupp tillgångar som ej utgör en verksamhet ingår ej längre i företagsförvärv och samgåenden. I detta begrepp ingår ej heller situationer vilka leder till att bestämmande inflytande fås över en juridisk person som ej bedriver verksamhet (Nilsson, 2004). För en sammanfattning av IFRS 3, se Bilaga 2.

3.2.1 Fas 1 i projektet

Hur redovisning av företagsförvärv och samgåenden sker varierar i olika länder, när företagen nu kommer att följa IFRS 3 sker genomgripande och väsentliga förändringar. I juli 2001 bestämde IASB sig för att starta ett projekt i syfte att uppnå mer enhetliga redovisningsprinciper och standarder gällande företagsförvärv och samgåenden. Detta projekt kallas *the Purchase Method Procedures Project* och består i dagsläget av två faser där fas 1 redan är genomförd och fas 2 diskuteras just nu. Fas 1 omfattade bland annat definitionen av ett företagsförvärv, metoder för att redovisa ett företagsförvärv, redovisning av förvärvad goodwill och immateriella tillgångar samt vid vilket datum kapitalinstrument, som getts ut som ersättning, skall värderas (IASB, 2004). Denna fas resulterade i att IASB:s standarder nu i det stora hela liknar de existerande standarderna i USA (Jansson, Nilsson & Rynell, 2004) samt att IASB gav ut IFRS 3 Business Combinations i mars 2004. Dessutom gavs reviderade versioner av IAS 36 *Nedskrivningar* och IAS 38 *Immateriella tillgångar* ut (IASB, 2004). Nedan presenteras de viktigaste förändringarna som följer av införandet av IFRS 3:

Metod	Förvärvsmetoden skall alltid tillämpas
Förvärvade tillgångar och skulder	Fler immateriella tillgångar och ansvarsförbindelser skall inräknas i de förvärvade tillgångarna och skulderna
Goodwill	Ingen avskrivning, dock nedskrivningsprövning
Negativ goodwill	Skall resultatföras direkt
Omstruktureringsreserver	Får endast redovisas om det förvärvade företaget redan på förvärvsdagen har ett åtagande

Figur 1: Väsentliga förändringar i IFRS 3, (Källa: www.deloitte.se, 2005-04-07)

Förändringarna vilka uppstår till följd av IFRS 3 innebär att det förvärvande företaget skall redovisa alla identifierbara tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser till verkligt värde i förvärvsbalansen, givet att de uppfyller vissa villkor vid tidpunkten för förvärvet. Med detta följer även att minoritetsintresset i det förvärvade företaget skall värderas till verkligt värde. En annan aspekt är att IFRS 3 har krav på att fler immateriella tillgångar redovisas som separata tillgångar i förvärvsbalansen, exempel på sådana är pågående forskning och utveckling, varumärken, kontrakt samt kundkontakter (Schön, 2004).

Vidare får ej goodwill skrivas av, men nedskrivningsbehovet skall prövas minst en gång per år vilket är i enlighet med IAS 36. Om det föreligger förhållanden som tyder på att det skett en värdeminskning under året skall företag utföra nedskrivningstest oftare. Om negativ goodwill uppstår skall förvärvaren omvärdera tillgångarna, skulderna och ansvarsförbindelserna som förvärvats. Om det verkliga värdet av nettotillgångarna trots detta överstiger anskaffningsvärdet skall det belopp som överstiger redovisas som en intäkt direkt. När det gäller avsättningar för omstruktureringskostnader får dessa redovisas enbart om det föreligger en förpliktelse hos den förvärvade verksamheten vid förvärvstidpunkten (Schön, 2004).

Ytterligare förändringar innebär att informationskraven ökar kraftigt och minoritetsintressena redovisas som en del av eget kapital, det vill säga att det i resultaträkningen ej sker någon särredovisning av dessa (Nilsson, 2004). Enligt IASB var det huvudsakliga målet med fas 1 att uppnå större internationell enhetlighet vad gäller bland annat (IASB, 2004):

- den metod som används för att redovisa företagsförvärv och samgåenden. Enligt IFRS 3 måste alla företagsförvärv och samgåenden redovisas enligt förvärvsmetoden (under fas 1 benämndes denna metod *purchase method* tills benämningen ändrades under fas 2 till *acquisition method*).
- värdering av identifierbara förvärvade tillgångar och övertagna skulder från ett företagsförvärv eller samgående.
- redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar som anskaffats genom ett företagsförvärv eller samgående.

3.2.2 Fas 2 i projektet

I april 2004 bestämde IASB att påbörja fas 2 i projektet kring företagsförvärv och samgåenden för att ta sig an problemet kring användningen av förvärvsmetoden. Denna fas är ännu ej avslutad utan arbetet pågår för fullt. Detta arbete sker tillsammans med FASB och syftet med fas 2 är att få konvergens mellan hur IFRS och US GAAP tillämpar den ovan nämnda metoden. IASB förväntar sig att projektet skall resultera i förändrade standarder i IFRS 3, IAS 27 *Koncernredovisning och redovisning av innehav i dotterföretag* samt IAS 37 *Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar*. Detta kommer att påverka noterade företag inom Europa då EU i juli 2002 utfärdade en förordning om att IAS skall tillämpas av berörda företag (FAR INFO nr 8, 2003). Dock påverkar inte förordningen redovisningen i sig, men däremot skall de regler vilka har antagits följas. Projektet omfattar frågor som rör minoritetsintressen, värdering av ersättningar, uppskattning och värdering av förvärvade identifierbara nettotillgångar samt hur företagsförvärv och samgåenden som sker successivt skall behandlas (IASB, 2004).

I det pågående arbetet måste IASB ta hänsyn till två delar i kommande faser i projektet. Först och främst gäller det hur företagsförvärv och samgående skall redovisas där separata enheter eller företag går ihop genom en sammanslagning och där möjligheter till fresh start finns. Den andra punkten rör företagsförvärv och samgåenden där enheterna står under gemensam kontroll (IASB, 2004).

3.3 Förvärvad goodwill

3.3.1 Goodwilldebatten

Den stora förändring som kommit som en effekt av införandet av IFRS 3 är hur hanteringen av förvärvad goodwill skall ske. Från att tidigare ha varit föremål för avskrivningar skall goodwill hädanefter nedskrivningsprövas varje år. Detta är en förändring som mottagits med vitt skilda reaktioner från olika intressenter i frågan. IASB är emot avskrivning på goodwill då detta endast baseras på en uppskattning av hur stor del av goodwillen som har förbrukats. Den enda rimliga metod, enligt IASB, kring hanteringen av goodwill är att vid förvärvet ta upp den som en tillgång. Skulle den sedan minska i värde så att värdet är lägre än det redovisade skall den skrivas ner. Geoffrey Whittington, en av ledamöterna i IASB, håller inte med om detta förfaringsätt. Han menar att man inte bör avfärda avskrivning på goodwill, dessutom känner han inget förtroende för den nedskrivningsprövning som istället tillämpas. Genom denna kan, enligt Whittington, den goodwill som upparbetas internt ej skiljas från den som uppkommer genom förvärvet. Dock påpekar han att varken hans eget förslag om att använda avskrivning eller IASB:s metod med nedskrivningsprövning är det bästa sättet att beräkna goodwillens förbrukning. Hur redovisning av goodwillposten skall ske är just den fråga som anses vara det stora problemet och som ger huvudbry (FAR INFO nr 4, 2004).

Det som är den stora debattfrågan är alltså goodwillavskrivningens vara eller icke vara. FASB har givit ut en goodwillrekommendation vid namn FAS 142. Både IFRS 3 och FAS 142 talar emot en avskrivning av goodwill och att posten istället skrivs ned om det

finns fog för det. Författaren till debattartikeln har motsatt åsikt kring denna fråga jämfört med Whittington. Den förstnämnda menar att IFRS 3 och FAS 142 förespråkar en metod som ger resultat av mindre missvisande karaktär. Det missvisande resultatet uppstår genom avskrivningen då goodwillvärdet består av olika delar för vilka värdeutvecklingarna sker på olika sätt (Johansson, 2004).

Utöver att avskrivning av goodwill ej längre skall göras är det dessutom ej tillåtet att skriva upp redan nedskrivna goodwill. Detta innebär att redovisningsmetoderna för goodwill måste ses över för de företag som redovisar enligt IFRS. Innan införandet av IASB:s regler existerade inget krav på att förvärvande företag med en gång offentliggjorde vad de betalat för förvärvet i fråga, detta då goodwill skrevs av. Här uppstår dock den största skillnaden jämfört med de gamla redovisningsreglerna. Från och med 1 januari 2005, då IFRS 3 infördes, måste det förvärvande företaget direkt offentliggöra förvärvets kostnad, de måste redogöra för om förvärvet i fråga är övervärderat samt om detta i ett senare skede minskar i värde. Företagen skall som ovan nämnts göra en årlig nedskrivningsprövning, denna syftar till att granska förvärvets ekonomiska värde jämfört med det aktuella marknadsvärdet. Om en förändring sker skall dessa redovisas som vinst eller förlust det aktuella året (IOMA, 2003).

De nya reglerna ger vidare stora effekter på resultatet. Företag med stort överskott av goodwill kommer att drabbas av en stor kostnad under det första redovisningsåret, efter denna engångskostnad behöver de dock ej betala mer. Chefer på företag som vill betala dyrt för stora förvärv kommer på grund av de nya reglerna att utsättas för större tryck. Kanske blir de tvungna att tänka om vid nyförvärv då de möts av ett krav på att ta stora kostnader. Experter inom området har uttalat att de tror att dessa effekter kan komma att leda till större fluktuationer på marknaden, då speciellt över en kort tidshorisont. Om ett företag når botten genom att de får ta stora kostnader för goodwill kommer de att få mycket att förklara för sina investerare. Vidare kommer det även att uppstå merarbete vid värdering av eventuella förvärv, detta eftersom företagen får en svår uppgift i att bestämma marknadsvärdet för varje enskild tillgång (IOMA, 2003).

I Sverige uppmärksammades IASB:s utkast gällande IFRS 3 nästan inte alls, detta trots att det här finns ett stort intresse för koncernredovisningsfrågor. Däremot i England och Tyskland har det uppstått en debatt där det först och främst riktats stark kritik mot förbudet av poolningsmetoden samt att avskrivning på förvärvad goodwill inte längre skall få göras (Nilsson, 2003).

Vad gäller den tyska debatten framkommer kritik vad gäller det sätt företagen skall bestämma värdet på förvärvad goodwill, då detta är både komplext och subjektivt och gör att företagen får möjligheter till många bokslutspolitiska fördelar. Debatten tar även upp IASB:s argument att IFRS kommer att bli mera jämförbart med US GAAP och anser att detta är tvivelaktigt, eftersom nedskrivningsprövningen av goodwill baseras på subjektiva och inte kontrollerbara antaganden. Dessutom tror de att företagens nedskrivningar kommer att styras av bokslutspolitik. De tror därför att den jämförbarhet och transparens som IASB vill uppnå kommer att uppstå i första hand på pappret. En annan aspekt som tas upp och kritiserats är att det blir svårt för revisorn att kontrollera värderingen av

enheter samt allokeringen av goodwill inom koncernen. Revisorn kommer att vara tvungen att ifrågasätta företagets antaganden och även undersöka företagsledningens resultatprognoser och affärsplaner. Detta har gjort att revisionskåren i Tyskland är rädda för att det skall uppstå ett förväntningsgap (Nilsson, 2003).

I den brittiska debatten är det främst brittiska Accounting Standards Board (ASB) som opponerat sig vilket ledde till att de gav ut en rapport direkt efter att IASB kom med sitt utkast till det nya regelverket. De tror inte på att förslaget skulle leda till en förbättring av redovisningen. Det kan faktiskt finnas situationer vid ett förvärv där en förvärvare ej kan identifieras och ASB tycker därför att det är tvivelaktigt att kräva att förvärvsmetoden då måste användas vid alla koncernbildningar. ASB anser ej att vare sig årlig värdeprövning eller avskrivning leder till att ett exakt belopp att redovisa som goodwill framkommer, detta på grund av svårigheterna i samband med värdering av fortlöpande goodwill. De tycker därför att överväganden gällande nytta kontra kostnader borde ligga till grund för om avskrivning skall tillåtas som ett alternativ till årlig värdeprövning. De anser dock att företag istället för att bli tvingade att göra en årlig värdeprövning i varje enskilt fall borde tillåtas att göra avskrivningar då det är enkelt och lätt att göra en avskrivningsplan (Nilsson, 2003).

3.3.2 FAS 141, 142

FASB: s FAS 142, *Goodwill and Other Intangible Assets*, utkom i USA i juni 2001. Tillsammans med FAS 141, *Business Combinations*, förändrade den dramatiskt USA: s sätt att redovisa i samband med företagsförvärv och samgåenden samt hanteringen av goodwill. Före tillämpningen av dessa två uttalanden fokuserade och spekulerade många analytiker, investmentbanker och andra intressenter om vad dessa förändringar skulle ha för effekt på kapitalmarknaden. Dessa trodde att reglerna skulle få stark påverkan på både förtjänster och förvärv i USA. De flesta företag började följa FAS 142 under bokslutsåret 2002, och nu finns en mycket bättre förståelse för vad reglerna har haft för effekter på berörda företag (Singleton, 2005).

FAS 142 ersätter avskrivning av goodwill med nedskrivningsprövningar. I och med FAS 142 anses goodwill, som uppkommer i samband med ett förvärv, ha obestämd livstid och skall därför inte skrivas av. FASB: s åsikt är att investerare anser att avskrivningsutgiften av goodwill är av liten betydelse vid värdering av företags finansiella prestation. Dock vill de flesta investerare veta hur mycket ett förvärvande företag investerar i form av goodwill. Därför kostnadsförs inte goodwill mot förtjänster om den inte blivit utsatt för nedskrivning. Under FASB: s överläggningar ansåg vissa att värdet av goodwill med tiden försvinner och att goodwill därför borde kostnadsföras över en tidsperiod. En sådan avskrivning skulle bättre spegla matchningsprincipen. Andra hävdar att redovisningens behandlig av förvärvad goodwill och internt upparbetad goodwill skall vara likadan. Internt upparbetad goodwill kostnadsförs direkt och hamnar således aldrig i balansräkningen. Samma behandlig anser de borde gälla för även förvärvad goodwill. I slutändan valde FASB att följa metoden där man alltså inte gör avskrivningar utan istället använder sig av så kallade nedskrivningsprövningar minst en gång varje år som FAS 142 kräver (Singleton, 2005).

Nedskrivningsprövningen består av två olika steg, det första är att de rapporterade enheternas verkliga värde skall jämföras med det bokförda värdet inklusive goodwill. Om det verkliga värdet av den rapporterade enheten är större än det bokförda värdet skall goodwillposten inte skrivas ned och inget mer krävs. Om däremot det verkliga värdet skulle vara mindre än det bokförda värdet av nettotillgångarna krävs ett andra steg för att bestämma om en värdenedgång faktiskt har inträffat. I det steget måste det verkliga värdet av goodwillposten bestämmas och jämföras med dess bokförda värde (Singleton, 2005).

3.4 Effekter av förändrade redovisningsregler

3.4.1 IFRS 3: s effekt på företagsförvärv och samgåenden

Att upplysningskraven på redovisningen är betydligt mer omfattande efter införandet av IFRS 3 leder till att företagets intressenter ges väsentligt mer information vilken kan hjälpa till att bedöma ett företagsförvärv samt att se huruvida korrekta nedskrivningar har skett. Detta medför i förlängningen att kraven ökar på företagsledningen att göra nedskrivningar i den utsträckning som är nödvändigt. Undersökningar som tidigare har gjorts har visat på att en stor del av utförda företagsförvärv ej har gett det utfall som varit önskvärt från ledningens sida. Om det pris som föreslås säljaren undersöktes noggrannare skulle med stor sannolikhet en högre andel förvärv bli lyckade. Förhoppningen är nu att de utökade upplysningskraven skall ha effekt i strävan att nå mer genomtänkta förvärv och samgåenden. Detta eftersom det är rimligt att anta att kraven på att en fördelning av köpeskillingen på förvärvade tillgångar och skulder sker leder till att en bättre analys görs innan bud läggs, det blir alltså allt viktigare att veta vad det är man egentligen betalar för. Företagen bör dessutom vara medvetna om och beredda på att de förändrade redovisningsprinciperna kan leda till att mer resurser behöver läggas på att skaffa kunskap kring företagsförvärv. Då främst vad gäller analys- samt informationskrav som krävs i dessa frågor för att företagsförvärvet skall kunna genomföras på bästa tänkbara sätt (Jansson, Nilsson & Rynell, 2004).

En utveckling sker alltså idag av redovisningsprinciper, vilka innebär att tillgångar och skulder baseras på dess verkliga värden och ej på dess anskaffningsvärden som tidigare. En effekt som denna förändring kan komma att innebära, i kombination med bedömningar och mindre försiktighet, är att fluktuationer i redovisat resultat och eget kapital kan ses i större utsträckning. Detta innebär i förlängningen att företagsledningar såväl som styrelser kommer att behöva ta en allt mer aktiv roll, detta utifrån att fler ställningstaganden antagligen kommer att bli nödvändiga att göra. En förutsättning för att företagsledningar skall kunna göra relevanta beslut och ställningstaganden ifråga om företagsförvärv och samgåenden är att dessa är väl insatta i det nya regelverket. Sker ej detta kan en situation komma att uppstå där marknaden och företagets intressenter har större insyn i företagsförvärvet eller samgåendet än ledningen själv då informationskraven som nu alltså måste lämnas är väsentligt utökade jämfört med före implementeringen av IFRS 3 (Jansson, Nilsson & Rynell, 2004).

3.4.2 IFRS 3: s effekt på aktiemarknaden

KPMG har genomfört en undersökning där 100 europeiska analytiker har intervjuats, detta som ett led av införandet av IFRS 3. Carina Edlund, redovisningsspecialist på KPMG, menar att varken ett företags resultat eller kassaflöde kommer att beröras av IFRS. Däremot tror hon att det kan finnas en risk att marknads uppfattning är att så kommer ske (Nordström, 2005).

Resultatet av ovan nämnd undersökning visar att något fler än hälften av de tillfrågade analytikerna tror att det nya regelverket kommer att leda till viss orolighet på aktiemarknaden. Vidare är det 53 procent som har uppfattningen att IFRS 3 kommer att ge effekt på aktiekurserna, detta syns dock än så länge inte i prissättningen av enskilda aktier. 30 procent av analytikerna medger att de kommer att sänka värderingen av de företag som visar stora svängningar i sitt resultat vilka ej går att se orsaken till. Edlund anser att det är mycket intressant att analytikerna, trots att de förväntar sig en period med oro på aktiemarknaden, är övervägande positiva till de effekter införandet av IFRS 3 innebär. Detta motiveras genom att de anser att det nya regelverket leder till ökad transparens på marknaden och därmed förenklas investeringsbeslut på den europeiska kapitalmarknaden (Nordström, 2005).

Virpi Virkkunen, bokslutsexpert på Finansinspektionen i Finland, anser som många andra praktiker att den största fördelen med implementeringen av de nya reglerna är att företags bokslut får en ökad jämförbarhet. Hon menar att syftet är att investerare i EU skall få tillgång till samma information inför investeringsbeslut, målsättningen är alltså en effektivare kapitalmarknad. Enligt Virkkunen är det särskilt viktigt att analysera förändringar i eget kapital eftersom det är balansräkningen som står i fokus i den nya IFRS-världen. Det är inte längre ett företags resultat som är det mest intressanta att analysera, resultaträkningen fungerar istället som en hjälp för att tolka vad förändringarna i eget kapital beror på. Virkkunen tror dock inte att IFRS 3 nödvändigtvis kommer ge en direkt effekt på aktiemarknaden. Detta påstående underbygger hon med att kassaflödet ligger till grund för företagets värde, därför påverkas värdet ej av bokslutspraxis eller bokföringsperioder. Hon tror däremot att investerare får bättre underlag för att kunna bedöma aktiers värde genom att ökade upplysningar måste lämnas från företagets sida. Vidare anser Virkkunen att ökad jämförbarhet i ett första steg kan leda till högre likviditet på aktiemarknaden för att i ett andra steg leda till högre aktiepriser (Ahoniemi, 2004).

3.5 Fresh start-metoden

Att redovisa enligt fresh start innebär att de totala tillgångarna och skulderna i de samgående företagen skall omvärderas till verkligt värde. Metoden grundar sig i ett fiktivt antagande om att de av samgåendet berörda företagen likvideras och en helt ny enhet skapas på dagen för samgåendet. Utifrån fresh start-metoden anses de berörda företagen ha förlorat sin möjlighet till eget bestående och fortlevnad. Detta leder till att metoden ej är förenlig med förvärvsmetoden då fresh start förnekar det investerande företagets egen fortlevnad, istället blir det investerande företaget en del i den nya enheten. Förvärvsmetoden i sin tur baseras istället på synen att ett företagsförvärv är en av de former för investering gjord av ett företag vars egen verksamhet fortlöper. Fresh start-

metoden är därför inte ett alternativ i den redovisningsstandard som kräver förvärvsmetoden. Användningen av fresh start-metoden kan få som konsekvens att ett företag, vilket är en av parterna i kontrakt liknande företagsförvärv, har möjlighet att omvärdera sina tillgångar och skulder till verkligt värde även om det inte rör sig om ett samgående. Metoden är inte konsekvent med den nuvarande redovisningsmodellen baserat på förutsättningen om kontinuitet, detta då den är baserad på ett fiktivt antagande om likvidation av båda företagen, trots att dessa i själva verket ej likvideras (www.asb.or.jp, 2005-04-13).

Ett gemensamt projekt mellan IASB och FASB handlar om att dessa organisationer försöker arbeta fram ett förslag till en lämplig identifieringsprocess av de situationer där värdering av ett företags tillgångar och skulder enligt fresh start borde ske. Exempel på sådana situationer kan vara ett företagsförvärv med stort antal deltagande parter eller andra former av nya enheter där ingen av enheterna före samgåendet får majoriteten av ägarskapet och kontroll över den nyformerade enheten (www.fasb.org, 2005-04-13). Andra menar att fresh start-metoden endast skall användas i de sällsynta fall då en förvärvare ej går att identifiera (www.chainstitute.org, 2005-04-13).

Den tidigare nämnda rapporten, *The G4+1 Position Paper*, efterfrågar kommentarer kring sex områden vilka fokuserar på huruvida det är lämpligare med en redovisningsmetod än två vad gäller företagsförvärv och samgåenden. Man eftersöker även kommentarer kring huruvida förvärvsmetoden är att föredra samt huruvida fresh start-metoden är lämplig i vissa situationer (Wahlen & Boatsman, 1999).

Tidtabellen för IASB: s och FASB: s gemensamma projekt har förskjutits flera gånger. FASB lade fram ett förslag med förändrade standarder i IFRS 3 i slutet av år 2004, ett diskussionsmöte kring dessa förslag hölls i början av år 2005. Den sista regeln är planerad att implementeras 1 januari, 2006, detta är en försening i det ursprungliga schemat vilket innebär att uppdragsgivarna får möjlighet att studera de föreslagna lagändringarna i tid innan de blir ett ämne för allmänna kommentarer (www.iasb.org, 2005-05-03).

IASB: s förslag kommer ej att förändra hur företagsförvärv och samgåenden, vilka har genomförts historiskt, kommer att redovisas. Opinionen anser ej att argumenten för att göra de föreslagna, och tänkbart kanske bara tillfälliga, förändringarna i redovisningsmetod i ovan nämnda tillfällen är tillräckligt väl underbyggda. Enligt opinionen finns betydligt starkare argument för att redovisa enligt fresh start-metoden, där tillgångar och skulder i båda företagen redovisas till verkligt värde (www.iasb.org, 2005-05-03).

3.6 Tidigare forskning

Studier kring fresh start-reporting

Inom det ämnesområde som vår uppsats berör är det mycket svårt att finna tidigare studier vad gäller fresh start-metoden, då debatten kring redovisning enligt denna metod har stannat vid just en debatt. Vi har dock tagit del av en studie gjord av Reuven Leheavy, professor i redovisning, vilken presenteras nedan. Denna studie behandlar *fresh start-reporting* i konkursföretag vilka återupptar verksamheten efter konkursen. Värdering av samtliga tillgångar sker då till marknadsvärden på dagen för det nya företagets start. Vi är medvetna om att fresh start-metoden skiljer sig något från fresh start-reporting vad gäller värderingsobjektet. Fresh start-reporting används vid omvärdering av konkursföretag medan fresh start-metoden, som nu diskuteras, skall användas vid omvärdering av samgående företag. Metoderna är dock snarlika och grundar sig i samma tanke vad gäller omvärdering av tillgångar till verkligt värde, varvid vi anser att forskningen är relevant att redovisa i denna uppsats.

Ett centralt ämne för forskare inom ämnesområdet externredovisning är att företagsledning gör olika bedömningar i olika redovisningsfrågor. Forskning inom fresh start-reporting är speciellt viktigt utifrån två grundläggande orsaker. Till att börja med spelar företagsledningens uppskattade rapportering av värdet på företaget utifrån fresh start-reporting en väsentlig roll vid konkursförhandlingar. Att detta värde är viktigt beror på att det ofta fungerar som bas för att bestämma värdet på företaget, detta värde allokteras sedan bland de olika intressenter vilka samtliga vill ha en del av företagets kvarstående tillgångar vid en konkurs. För det andra innehar företagsledare ofta mycket bättre kunskap kring företagets verkliga värde än vad personer utanför företaget har, då redovisning enligt fresh start sker. Företagsledarna innehar alltså betydande möjligheter till att göra bedömningar i olika värderingsfrågor. Dessa bedömningar uppkommer på grund av att det uppskattade värdet på eget kapital enligt fresh start snarare är baserat på prognoser än transaktioner gjorda på ett armlängdsavstånd (Leheavy, 2002).

Reuven Leheavy har studerat sambandet mellan företagets värden och redovisningssiffror för 72 företag som tillämpat fresh start-reporting, detta efter att de har återupptagit verksamheten efter konkurs. Hans forskning fokuserar på effekterna av felaktiga uppgifter i redovisningsvalet av det initiala värdet på aktiekapitalet enligt fresh start. Många är bekymrade över korrektheten och reliabiliteten i värdena vilka har bedömts utifrån fresh start. Leheavy visar på att värdet på aktiekapitalet, efter att ha tillämpat fresh start-reporting, i genomsnitt är undervärderat. Detta är fallet då man jämför med marknadsvärdet direkt efter att ett företag har återuppstått efter en konkurs. Med detta menar Leheavy att oron, över företagsledningens användande av bedömningar i redovisningen när fresh start-värdena bestäms, är befogad (Leheavy, 1999).

Om det initiala fresh start-värdet på aktiekapitalet är felaktigt blir vanligtvis både de framtida rapporterade vinsterna och framtida rapporterade bokförda värden också felaktiga (Leheavy, 1999). Detta indikerar att företagsledare använder bedömningar då de använder fresh start för att bestämma värdet på företagets aktiekapital, incitament finns även till att göra felaktiga bedömningar av värdet på aktiekapitalet. Hur dessa

bedömningar görs varierar dessutom kraftigt mellan olika företag. Vidare menar Lehavy att hans upptäckter visar på att felaktiga bedömningar på företags aktiekapital enligt metoden fresh start ökar. Han menar även att det finns större överdrifter eller mindre underdrifter i det bedömda värdet jämfört med det verkliga värdet. Att felaktigheter i bedömda värden sker har sannolikt setts öka i framtida förlustrapporter. En möjlig förklaring till detta resultat är att ledare inom företag, vilka är mer troliga att rapportera förluster, bryr sig mer om att uppnå acceptans för sina planer än om de prestationer som det skett rapporter om efter konkursen. Till sist har Lehavy även i sin undersökning funnit att företag som haft kvar sin koncernchef genom konkursen har större underdrifter i sina uppskattningar av värdet på företagets aktiekapital enligt fresh start (Lehavy, 2002).

Lehavys undersökning visar att det uppskattade verkliga värdet på aktiekapitalet utifrån fresh start, i genomsnitt är underskattat med 4 %. Undersökningen visar vidare att den absoluta skillnaden mellan detta uppskattade verkliga värde jämfört med det faktiska verkliga värdet är 11 % i genomsnitt (Lehavy, 2002). Lehavy kommer fram till att det finns ett tydligt samband mellan aktiers pris eller avkastning och mätningen av felaktigheterna i fresh start-värdet på aktiekapitalet. Resultatet pekar på att investerare verkar justera för effekterna av dessa felaktigheter konstant över tiden. Hans forskning går emot de anklagelser som motståndare till redovisning av verkligt värde har gjort. Anklagelserna handlar om att de uppskattade verkliga värdena saknar reliabilitet, på grund av fel eller medveten manipulation, och därmed inte är relevanta för användarna av den finansiella informationen. Lehavy menar då till skillnad från detta resonemang att investerarna på ett tillfredsställande sätt avslöjar felen i aktiekapitalets fresh start-värden. Han menar att detta resultat kan användas av dem som utformar redovisningsstandarder när de skall ta hänsyn till sambandet mellan reliabiliteten och relevansen hos en blivande redovisningsmetod för verkligt värde (Lehavy, 1999).

4 Empiri

Kapitel 4 har till syfte att återge det empiriska material vilket har insamlats genom intervjuer med redovisningsansvariga och revisorer. Detta material kommer att presenteras utifrån den struktur intervjuguiden bygger på. Läsaren kommer att återges denna information där en uppdelning mellan redovisningsansvarigas och revisorers svar har gjorts, detta för att förenkla en jämförelse av respondentgruppernas inställning.

Då det har framkommit önskemål från vissa respondenter om anonymitet kommer vi att hålla samtliga respondenter, företag och revisionsbyråer anonyma. Vi presenterar redovisningsansvariga och revisorer med bokstäver och siffror, detta för att läsaren ej skall kunna utläsa vilken respondent som sagt vad. Vi anser dock att det är viktigt för vår undersökning att det framgår om det är en redovisningsansvarig eller revisor som gjort uttalandet i fråga. Därför har en uppdelning av respondentgrupperna gjorts då vi i detta kapitel redovisar det empiriskt insamlade materialet, redovisningsansvariga på företagen betecknas då F och revisorerna R för att tydliggöra skillnaden mellan dessa gruppers åsikter. På företag 2 intervjuades två personer varvid vi benämner dessa $F2a$ och $F2b$. Beskrivning av respondenternas olika befattningar samt i vilken grad de medverkat i förvärvsprocesser återfinns i bilaga 3.

Vidare anser vi ej att det påverkar vår undersökning om en uttalad åsikt tillhör en kvinna eller en man då vår undersökning ej är könsbunden. För att förenkla för läsaren kommer därför samtliga respondenter att benämnas "han/honom", majoriteten av respondenterna är manlig varvid detta benämningssätt blir det mest naturliga. Anledningen till att vi väljer detta tillvägagångssätt är att läsaren ej skall kunna uttyda utifrån könet vilka respondenter som har sagt vad.

4.1 Intervjusammanställning av redovisningsansvariga

4.1.1 Införandet av IFRS 3

De viktigaste förändringarna

De viktigaste förändringarna genom införandet av IFRS 3 är enligt F1 att ingen goodwillavskrivning sker. Ett annat område som han tycker har blivit tydligare i och med IFRS 3 är att kostnaderna vid ett förvärv måste allokeras ut på specifika tillgångsslag samt att immateriella tillgångar måste fördelas. F2a anser att förändringarna innebär att det har blivit en omställning vad gäller förändring av goodwillhanteringen och frånvaron av omstruktureringsreserver. Han uppfattar det som att goodwill inte längre enbart blir en restpost.

F2b anser att de viktigaste förändringarna rör ansvarsförbindelser vilka skall ingå i öppningsbalanserna samt beräkningen av goodwill. Andra viktiga förändringar är att negativ goodwill inte längre är tillåten och att avskrivningar på goodwill inte längre får göras. Dessutom ställs betydligt större krav på att upplysningar lämnas i fotnoter, det vill

säga att det idag krävs mer detaljer och beskrivningar av gjorda förvärv och avyttringar. Omstruktureringar vid förvärv får inte heller göras om inte kraven i IAS 37 är uppfyllda eller om avsättningar för omstrukturering ej gjorts före förvärvstidpunkten.

Inställning till IFRS 3

F1 hade inga åsikter kring IFRS 3 varken före eller efter införandet av dessa. Det har kommit många nya regler och han anser att det bara är att leva med det. Han var dock konfunderad i och med att principerna tidigare har varit väldigt klara, det har då enligt F1 varit enkelt för alla som har redovisat att avgöra vad som var rätt eller fel. Nu när IFRS-standarderna skall följas saknas en överordnad princip vilket han tycker är väldigt olyckligt. Argumentet är att det inte längre går att känna om rätt eller fel tillämpning av regelverket sker, istället krävs förståelse för varje fråga samt förståelse för hur resonemanget har gått vid utformningen av respektive standard. Denna osäkerhet upplever han jobbig, dock tror han att reglerna kommer att bli bra till slut, det är mycket tryck på att alla intressenter skall inrymmas i regelverket.

F2a tyckte att regelverket lät lysande innan han var insatt i det, han upplevde det positivt att slippa göra avskrivningar på goodwill. Effekten, som han uppfattar det, är kortsiktigt, att slopade avskrivningar på immateriella tillgångar inte ger någon större skillnad. Detta baserar han på att det tidigare tillämpades 20 års avskrivningstid på totalt värde, medan lägre belopp och kortare avskrivningstid nu används. Hanteringen har gett upphov till diskussioner, men gentemot styrelsen i det företag där F2a är anställd behandlas dock avskrivningar på det gamla sättet och visar på att effekten blir ungefär densamma som med de tidigare principerna. F2a har svängt från positiv till mer negativ på grund av att

”Det viktigaste är att ha tydliga spelregler som ej ändras för ofta”

merarbete uppstått utan skillnader i effekten. Det viktigaste tror han är att ha tydliga spelregler som ej ändras för ofta utan att användarna kan förhålla sig till dessa på ett riktigt sätt.

F2b tycker att tanken bakom regelverket är sund. Han anser att syftet är att komma åt de många storföretag med stora övervärden i goodwill där fördelning av dessa värden antagligen inte gjorts på ett tillfredsställande sätt. Han tror att goodwill har skrivits av på en mycket lång tid, minst 20 år och att detta på så sett har haft liten effekt på företagens resultat. De nya reglerna har, enligt F2b, stort fokus på fördelning av övervärden och att goodwill endast skall bli en restpost som inte går att fördela anser han är bra. Det hela går ut på att veta vad som köps, om det är anläggningstillgångar eller något annat. F2b tycker att det är bra att goodwill testas för nedskrivning trots att det innebär mycket extra arbete. Han anser dock att det inte innebär någon större förändring, då det egentligen inte är så stora skillnader på regelverket jämfört med det tidigare.

När det gäller IFRS finns en tanke bakom regelverket och F2b anser att man måste fundera över vad som är syftet då det finns både bra och dåliga aspekter med alla regler. Syftet kan ibland

”Det vore oroväckande om redovisningen börjar styra beslut”

bli fel och IASB måste uppdatera reglerna utifrån omvärlden efter hand, det kan komma nya sätt att köpa företag på eller betala på. Generellt ser han en risk med att

företagsledningarna tittar på redovisningsreglernas effekt i redovisningen och baserar sina beslut på detta. Han anser att det vore oroväckande om redovisningen börjar styra beslut, till exempel på så sätt att man inte vill köpa ett företag eftersom man inte vill ha en viss redovisningseffekt. Det är tråkigt när det blir konstiga effekter menar han.

IFRS 3: s effekt på arbetsuppgifterna

F1 anser ej att det har skett någon större påverkan på hans arbetsuppgifter genom införandet av IFRS 3, företaget där han är anställd har inte förvärvat särskilt mycket efter införandet av detta regelverk. Dock har det lett till att fler överväganden måste göras, i de fall då förvärv har gjorts, jämfört med tidigare vad gäller allokering till olika tillgångsslag. F2a anser ej att IFRS 3 egentligen har påverkat hans arbetsuppgifter, detta eftersom att en anpassning och förhållning måste ske till det regelverk som gäller.

F2b arbetar inte dagligen med förvärv utan blir aktuell först när förvärv skall genomföras. Hans arbetsuppgifter har ej förändrats jämfört med tidigare, detta då varje förvärv är unikt och behandlar olika frågeställningar varje gång. Då förvärv sker ger det upphov till merarbete men i övrigt ger det nya regelverket inget merarbete i sig.

4.1.2 Förvärvsmetoden

F1 tycker att förvärvsmetoden är väldigt teoretisk och att metoden har ett underligt synsätt vad gäller att marknadsvärde är att föredra framför historisk kostnad. Enligt F1 motiverar normsättarna detta med att de anser att marknadsvärde är ett mer objektiva värde, än det mer subjektiva värde som företaget har i sina böcker. Detta håller inte F1 med om, han frågar sig hur det är möjligt att säga att det är ett objektiva värde när värdena är så osäkra vid användning av kassaflöden. Alla marknadsvärden bygger på kassaflödesmodeller och han anser att det är lättare att manipulera kassaflöden än redovisat resultat.

F2a menar att en anpassning har skett mot amerikanska förvärv och han tycker sig märka att det blir lättare att kommunicera med amerikanerna. Den enda fördel han ser med förvärvsmetoden är att ett redovisningsmässigt närmande mot US GAAP sker. En nackdel är att det är svårt att allokera ut kostnader. F2b ser inga speciella fördelar med förvärvsmetoden men anser att nackdelen med metoden är att ansvarsförbindelser är svåra att identifiera och väldigt svåra att värdera. Det verkar lätt i teorin men är mycket svårare i praktiken.

4.1.3 Poolningsmetoden

F1 har ej använt denna metod men han tror att den skulle vara lämplig när företagen är av likartad storlek och när det genom samgående blir ett helt nytt företag. Inte heller F2a har använt denna metod och han har därför ingen uppfattning om den. Han känner till poolningsmetoden men har inte förhållit sig till den på något sätt då det har varit vid ganska unika situationer som den har tillämpats. F2b arbetar på ett företag där kriterierna för att använda poolning inte har uppfyllts, även om poolning idag hade varit tillåtet hade det ej varit aktuellt då han ej anser att metoden ligger i linje med företagets strategiska inriktning.

4.1.4 Fresh start-metoden

F1 anser att det naturligtvis är gynnsamt med likartade redovisningsregler då det tar tid och kraft att redovisa på olika sätt. Inte minst är det

”Inte minst är det irriterande när reglerna är snarlika”

irriterande när reglerna är snarlika. Frågan om vad som är verkligt värde respektive marknadsvärde, tror han, kan ge problem med fresh start-metoden. Värdering till marknadsvärde ger många olika resultat på samma tillgång beroende på vid vilken tidpunkt det mäts, detta eftersom marknadsvärdet ändrar sig varje dag. Metoden tror han dock skulle vara lämplig när två jämförbara företag går samman. Detta skulle kunna vara intressant i vissa specifika situationer där det blir en helt ny typ av företag. Om ett dominerande företag köper ett annat mindre företag känns förvärvsmetoden tämligen bättre. F2b arbetar just nu med Business Combinations 3, fas 2 och hans tolkning är att fresh start-metoden endast gäller för joint ventures, företaget i fråga har inga sådana. Han har därför inte tittat på metoden i detalj eftersom han ej anser denna metod vara relevant för företaget.

4.1.5 Användning av förvärvsmetoden i praktiken

Allokeringsproblematiken i samband med goodwill

IFRS 3 är nytt och innebär en förändring som F1 inte är säker på hur den kommer att falla ut. Men oavsett hur det blir konstaterar han att en sådan standard inte är fulländad eller självförklarande fullt ut redan från början. F1 anser att värderingar är relativt enkla att göra i teorin men att problem uppstår i praktiken. Han tror att företagen kommer att ha en viss ståndpunkt i början att allokera väldigt mycket till goodwill. Kanske beroende på att de inte har insett klokheten i att faktiskt allokera ut kostnader, företagen vill göra som de har gjort tidigare. Detta tror han säkert kommer att motverkas på något sätt till exempel genom att nya regler ges ut som mer specifikt vägleder i olika redovisningssituationer. Han tror att tanken är att när företag går ihop skall de skapa värde snarare än att skriva av goodwillposten och därmed minska värdet. Samtidigt kommer dessa regler efter världens längsta högkonjunktur och enligt honom gjordes då alla företagsförvärv till gigantiska belopp. Då var det praktiskt att inte skriva av på goodwill, vilket ytterligare kunde spå på resultatutvecklingen samt trycket i samhällsekonomin. När det sedan svänger och lågkonjunktur infinner sig kommer det att bli svårt att försvara dessa goodwillvärden. Om förvärvskostnaden istället hade fördelats över konjunkturcykler upp och ner under en lång period, hade ett väldigt uppåttresultat i goda tider kunnat undvikas.

F2a anser att det är svårt att utifrån regelverket avgöra vad som är goodwill och vad som skall hänföras till specifika tillgångar. Det faktum att det inte finns någon valmöjlighet i samband med värdering av goodwill menar han är en sanning med

”Ingen i styrelsen kommer att säga att de vill ha en stor goodwillpost, men så är det”

modifikation. Det är ingen nackdel att ha en stor goodwillpost om den går att försvara utifrån den ekonomiska utvecklingen. Enligt F2a kommer ingen i styrelsen att säga att de

”Revisorerna och konsulterna gör allt för att göra det så komplicerat som möjligt”

vill ha en stor goodwillpost, men så är det. Han menar att det går att göra en bedömning av hur mycket som skall allokeras till goodwill. Detta går att göra extremt komplicerat och hans

personliga åsikt är att revisorerna och konsulterna gör allt för att göra det så komplicerat som möjligt, detta förklarar han genom att de har en egen drivkraft vad gäller förtjänst. En förhållning måste ske till regelverket så länge konkurrensfördelar ej förloras till konkurrenterna när det gäller förvärv, han har därför svårt att se att detta skulle orsaka några specifika problem för företaget.

F2b säger att det inte finns någon riktig valmöjlighet vad gäller att allokera så mycket som möjligt av övervärden till goodwill, utan för honom gäller det att följa regelverket. Han menar att företaget försöker att identifiera så mycket övervärden som möjligt, sedan beror det på hur lätt det går att hitta dessa. Dessutom undersöks huruvida det går att separera dessa eller om de måste läggas som goodwill, det finns kriterier för om separering är möjlig eller inte. Han ser inte att företaget kan göra som de själva vill, allokeringen grundar sig dock självklart på antaganden. Han vet inte om det finns någon vilja att lägga så mycket som möjligt som goodwill. Hans personliga målsättning är att få en så liten restpost som möjligt där hänsyn tas till ett kostnad/nytta- perspektiv.

Jämförelse mellan företag

Det svåra föreligger inte i teorin enligt F1, utan problemet uppstår i praktiken. Han undrar om IFRS 3 verkligen kommer att göra marknaden mer transparent och om regelverket kommer att leda

”Det svåra föreligger inte i teorin utan problemet uppstår i praktiken”

till bättre jämförbarhet. Tidigare kunde det konstateras att företagen gjorde tämligen lika. Nu finns det en rad olika tillgångsslag att allokera kostnader till vilket F1 tror kommer att leda till att företagen troligtvis kommer att göra olika. F2a tycker inte att det blir svårt att jämföra företagens finansiella rapporter på grund av skillnaderna vad gäller värdering av tillgångar och skulder mellan olika företag.

Enligt F2b säger regelverket i sig ingenting om riktlinjer, utan han tycker att IFRS 3 är formulerat mer i allmänna ordalag som sedan ger utrymme för tolkningar. Han anser vidare att det inte blir svårt att jämföra företagens finansiella rapporter på grund av skillnaderna vad gäller värdering av tillgångar och skulder. Alla noterade företag tillämpar IFRS eller US GAAP och tordes således vara lika. För onoterade företag är det givetvis svårt att jämföra olika företag om dessa tillämpar lokala redovisningsprinciper och dessa skiljer sig väsentligt från IFRS och US GAAP. Denna problematik har dock alltid funnits för onoterade företag. Det viktigaste är, enligt F2b, att skillnaderna mellan IFRS och US GAAP försvinner, då dessa skillnader ger upphov till problem utifrån en arbetsmässig synvinkel. Som det är nu finns två regelverk som måste läsas och följas vilket tar mycket tid och kraft i anspråk, han anser att det i många fall inte går att motivera att ha två olika synsätt på samma sak.

IFRS 3: s effekt på aktiemarknaden

F1 anser att problemet med nedskrivningsprövning är att det ger stora fluktuationer och stora svängningar på börsen och hela länders finansiella stabilitet, vilket inte underlättar konjunktursvängningar utan snarare förstärker dem. Förändringarna i redovisningsprincip för förvärv tror han kommer att påverka kurserna kraftfullt och negativt, det blir alltså en större volatilitet.

Förändringarna i redovisningsprinciper får enligt F2a ingen stor effekt på aktiemarknaden, då analytikerna nu tvingas att skaffa sig en uppfattning om kvaliteten på goodwillposten. Över tiden, med den genomlysning som är, tror han att analytikerna lär sig hur de skall behandla den nya hanteringen av goodwill, men det kan bli svårare. Han tror att det kan komma större överraskningar i mindre börsnoterade företag som inte har samma genomlysning.

När det gäller effekten på aktiemarknaden anser F2b att det är svårt för en analytiker att analysera samt göra jämförelser om ett företag har mycket goodwill. Tidigare visste man att det gjordes avskrivningar, idag vet man inte när det kommer en nedskrivningsprövning, det kan ju dyka upp när som helst. Vid lågkonjunktur finns en risk att nedskrivningar måste göras som ytterligare späder på ett dåligt resultat.

4.2 Intervjusammanställning av revisorerna

4.2.1 Införandet av IFRS 3

De viktigaste förändringarna

De viktigaste förändringarna i samband med IFRS 3 rör, enligt R1, förvärvskalkyleringen. Nu ses immateriella tillgångar på ett annat sätt, övervärden skall idag fördelas ut i större utsträckning.

R2 har läst på regelverket i teorin, men han anser att ingen i Sverige är expert i praktiken. Det är en process som kan ta flera år innan nya problem dyker upp och effekterna blir synliga. I Sverige har vi inte hunnit se effekterna av IFRS 3 än. Vad gäller förändringarna som uppkommit känner han att han borde säga något om goodwill, detta för att det är den förändring som har mest effekt för många företag. En annan viktig förändring för företagen är det som rör omstruktureringsreserver. Att omstruktureringsreserver inte längre är tillåtna kan vara en fråga för företag som förvärvar mycket, vilket kan leda till att företag blir mer försiktiga vid förvärv. Det är synd när redovisningsfrågor kan få negativ inverkan på i övrigt sunda affärer. Han förstår dock att det finns en önskan om att hitta en gräns eftersom dessa reserver har missbrukats.

”Det är synd när redovisningsfrågor kan få negativ inverkan på i övrigt sunda affärer”

R2 berättar att företagen hade längre tid på sig förr att omvärdera sin förvärvsanalys. Tidigare gällde återstoden av förvärvsåret plus ett år, numera är det tolv månader som gäller för alla företag. Vidare säger R2 att den förvärvsanalys som görs enligt dagens regelverk är preliminär, detta är något som han menar kan ge stor effekt. Han tycker att ett år i vissa fall kan vara för kort tid, det bör vara den tid som rimligen krävs för att hinna gå igenom förvärvet. Hur lång tid som krävs beror på situationen och storleken på förvärvet, fördelen enligt R2 är att det i alla fall blir lika för alla nu.

R3 anser att den viktigaste förändringen är det teoretiska tänkandet kring förvärvsanalysen. Vad gäller goodwillfrågan anser han att det är en väldigt svår fråga då det inte görs någon planerlig avskrivning längre.

Den viktigaste förändringen enligt R4 är hanteringen av goodwill och immateriella tillgångar i förvärvsbalansen och då framförallt hur immateriella tillgångar identifieras. Förändringen innefattar både hur dessa tillgångar hanteras i förvärvsanalysen och hur de nedskrivningsprövas istället för att de skrivs av under en förväntad livslängd. Nackdelen med de här teoretiska reglerna är att det är så otroligt mycket bedömningar som skall göras och då det är människor som gör bedömningarna blir det alltid skillnader. Redovisningen är ingen exakt vetenskap, utan bygger på mycket bedömningar.

”Redovisningen är ingen exakt vetenskap utan bygger på mycket bedömningar”

Inställning till IFRS 3

R1 anser att IFRS 3 är positivt eftersom det är ett mer detaljerat regelverk än tidigare, mindre möjligheter till egna tolkningar ges, det är mer uppstyrt med hårdare regler. Hur han ser på att det inte görs någon avskrivning på goodwill kan han ej uttala sig om nu, han menar att man vet först om några år hur det faller ut då det kan påverkas av konjunktursvängningarna.

”Det är på tiden att redovisningen får ett gemensamt internationellt ramverk”

R2 vet inte om han hade någon inställning till de nya reglerna innan införandet. Han var varken positiv eller negativ men tycker dock att det var bra att det hände något. I början vid en förändring blir det alltid en dålig kompromiss på grund av att många viljor skall in i det nya regelverket, det krävs att man både ger och tar. Att

bygga ett gemensamt regelverk är ett unikt projekt, i början är alltid alla missnöjda, men utvecklingen fortsätter. Han anser att det är synd att det inte har skett tidigare, det är på tiden att redovisningen får ett gemensamt internationellt ramverk. Kapitalet har ju varit internationellt i många år så det är bra att redovisningen följer efter.

”Kapitalet har ju varit internationellt i många år så det är bra att redovisningen följer efter”

R3: s inställning till reglerna är att tankegången är rätt men att det praktiskt blir problem då värdering av alla immateriella tillgångar skall ske. Han tror att samma tanke sätt som finns i USA kommer att komma hit, det vill säga att reglerna kommer att bli mer detaljrika.

R4 var positivt inställd innan implementeringen, han tycker att regelverket är logiskt och försvarbart, men inte perfekt. Han är inte helt övertygad om att det är den bästa hanteringen att ha goodwill i balansräkningen, just för att det är väldigt abstrakt. Ett av de stora problemen är att man inte får aktivera internt genererad goodwill utan att det är bara förvärvad goodwill som får tas upp i balansräkningen. Hans inställning är fortfarande att det nya sättet är bättre än hur man tidigare redovisade i Sverige. Han inser att det är väldigt mycket bedömningar och han är ödmjuk inför problemet och har sympatier för redovisningsansvariga som sitter och arbetar med de här svåra frågorna.

IFRS 3: s effekt på arbetsuppgifterna

Arbetsuppgifterna för R1 har påverkats på så sätt att det har blivit lite mer konsultationer gentemot de som skall använda regelverket. Han har märkt av att goodwillavskrivningen är just den del av IFRS 3 som företagen vill åt och undrar mycket över. Det blir mycket mer frågor för R1 att besvara i och med IFRS 3. Införandet av IFRS var ett stort steg som togs på en gång och det har genererat merarbete och större krav har ställts på revisionen.

De nya reglerna har påverkat R3: s arbetsuppgifter i form av merarbete, han sitter för tillfället i diskussioner med sin avdelning vilka rör hur de skall förhålla sig till det nya regelverket. Det kommer säkert att komma fler och fler frågeställningar.

”Det handlar mycket om bedömningar och inte om självklara saker”

R4 blir ofta mer inkopplad i förvärvsprocessen nu vad gäller att hjälpa företagen att förstå regelverket och vad de måste göra. Detta gör att det uppstår merarbete för honom ute hos klienten och det ställer även högre krav på hans kunskaper. Han upplever att det är svårt att på ett konkret och pedagogiskt sätt förklara vad företagen måste göra, till exempel vilka immateriella tillgångar som får aktiveras och vilka som inte får det. Det uppstår många praktiska, konkreta och tekniska frågor och klienterna kan bli väldigt frustrerade när revisorn inte har exakta svar. Det handlar trots allt mycket om bedömningar och inte om självklara saker.

4.2.2 Förvärvsmetoden

R1 anser att fördelarna med förvärvsmetoden är att det är bra när det regleras mer, då det ger bättre lösningar för alla. Nackdelarna anser han är att fler regler för hur tillämpningen skall ske kan skapa komplexitet vilket gör det svårt för företagen att följa reglerna. Det kan också ge upphov till egna tolkningar. Det blir fler regler att ta hänsyn till, det tror han leder till att färre på företagen kan hålla sig uppdaterade på alla regler vilket sänker kompetensen.

Fördelen med förvärvsmetoden, enligt R2, är att det blir lättare att jämföra företagen och det underlättar för kapitalmarknaden att det är samma regelverk. Nackdelen tror han blir att det blir mer komplext för företagen och fler svåra gränsdragningar, vilka nästan är omöjliga att göra, uppstår.

Rent teoretiskt tycker R3 att den nya metoden är bättre. Detta grundar han i att förvärvstankarna kopplas ihop med redovisningen vilket han tycker är bra, man ser bättre vad som köpts. Goodwill blir inte längre bara en stor slaskpost där man slutar tänka vidare utan istället allokeringar man ut tillgångsvärdena. Det blir ett annat tryck på att försvara de värden man verkligen har. Nästa problem enligt R3 är att det kan bli praktiskt svårt och det kostar en del att göra de här värderingarna av tillgångarna som köps och allokera dessa. Men om detta utförs samtidigt som förvärvet görs har man värdena med sig och då borde det inte vara så problematiskt. Skälen till varför man köper företaget skall avspeglas i förvävsanalysen, man skall veta vad man är beredd att köpa och beredd att ge. Förhoppningen är att det skall leda till bättre genomtänkta förvärv, inte bara ur

redovisningsperspektivet utan även affärsmässigt. Han tror dock inte att det kommer att gå till på det här sättet, men han hoppas.

En nackdel med förvärvsmetoden är enligt R3 att problemen blir uppenbara när det blir en slitning, det vill säga när företag gör det enkelt för sig då de påstår att de inte hittar något mer övervärde att allokera till specifik tillgång. Detta innebär att resten tas som goodwill och då slipper de att skriva av. Det blir då en dragkamp mellan övriga intressenter och företaget, där övriga intressenter är revisorer i vissa fall men även tillsynsmyndigheter och annat.

Fördelarna med förvärvsmetoden är enligt R4 att det är något tydligare nu, det är ett mer konkret regelverk som förklarar vad man skall göra. Det finns mer vägledning nu då IFRS 3 är mer uttömmande i sin beskrivning. R4 anser att det var mer subjektivt och luddigt i Sverige tidigare. Nackdelen som han ser är att det blir mycket bedömningar. Det övergripande problemet är att det är väldigt tekniskt komplicerat att göra dessa rätt, det finns nästan inget företag som har egen kompetens att göra dessa bedömningar korrekt. Istället blir det en dialog med revisorerna vilka måste specialisera sig då det tar ett tag även för dem att sätta sig in i regelverket.

4.2.3 Poolningsmetoden

R1 anser att det kan finnas en fördel med poolningsmetoden vid företagssammanslagning, detta trots att han inte själv har reviderat ett företag vilket har använt sig av metoden. Om det finns flera olika sätt att redovisa en sammanslagning på kan det vara positivt då denna metod kan ge en mer riktig bild av sammanslagningen. Nackdelar är svåra att hitta, det blir dock mer entydigt om man bara har förvärvsmetoden. Att poolningsmetoden förbjöds var enligt R1 bra då det var tidigare var stor variation i redovisningen mellan företag. Det fanns en tanke med poolningsmetoden men den togs över av förvärvsmetoden menar han.

R2 har inte själv använt poolningsmetoden men han menar att det är olyckligt om det finns två metoder vilka tillämpas olika, det blir väldigt godtyckligt och därmed också svårt att dra gränser. Han anser att dagens metod är en kombination av förvärvs- och poolningsmetoden, det är en slags hybrid. Kassaflödet blir detsamma som tidigare, men ingen goodwill uppstår. Han tycker att det är svårt att säga vad som är rätt eller fel då det är två helt olika synsätt. Ett alternativ hade varit att skrota förvärvsmetoden och bara använda poolning, dock känner han att han är för dåligt insatt i poolningsmetoden för att säga om den är praktiskt användbar.

”Dagens metod är en kombination av förvärvsmetoden och poolningsmetoden, det är en slags hybrid”

R3 har inte använt poolningsmetoden men han har läst lite om den, dock har han inte funderat över den speciellt mycket. Rent teoretiskt funderar han på om det är korrekt att hantera förvärvet på ett sådant sätt, det borde vara mer rätt att tänka som man gör idag i samband med fresh start-metoden.

R4 har använt poolningsmetoden, inte i Sverige men i Europa. Fördelen med metoden är enligt honom att man inte blåser upp balansräkningen utan man

”Förbudet mot poolningsmetoden innebär att man tvingar företagen att kalla transaktioner för vad de egentligen är”

kör vidare på de historiska värdena som vanligt. Man skapar ingen goodwill eller omvärdering av tillgångar. Trots att han bara har sett ett fall där poolning varit försvarbart anser han att det är bra att poolning förbjöds. Detta eftersom det gör att man tvingar företagen att kalla transaktioner för vad de egentligen är, som det har varit tidigare så har förvärv ofta kallats samgående bland annat i media. På så sätt är det bra att metoden försvann. Däremot kan han se en nackdel med förbudet i de få fall där metoden är försvarbar genom att företag måste använda sig av förvärvsmetoden som för dem är felaktig. Nackdelen med metoden var att den missbrukades och användes i fall där den inte borde ha använts. Hans personliga teori är att förbudet kom på grund av missbruk, ett fåtal företag får betala ett pris för att många andra missbrukar reglerna. Metoden skulle dock vara lämplig i extremt sällsynta fall med två exakt jämbördiga parter.

4.2.4 Fresh start-metoden

R1: s synpunkter på förslaget kring implementering av fresh start-metoden är att det är en utveckling mot att en rättvisande bild visas, det vill säga det rätta värdet av en transaktion skall alltid avspeglas. Han vågar inte uttala sig om huruvida fresh start-metoden skulle vara ett bra komplement till förvärvsmetoden. Det finns många olika typer av samgåenden, förvärvsmetoden kan, enligt R1, inte täcka in alla situationer. Vid företagsförvärv och samgåenden är det inte alltid frågan om ett renodlat förvärv vilket förvärvsmetoden behandlar. Fresh start-metoden anser han därför skulle kunna vara lämplig när den speglar verkligheten på ett bättre sätt.

”Det låter som om vargen har bytt kostym”

Enligt R2 låter fresh start som poolning i en ny tappning, det låter som om vargen har bytt kostym. Han trodde att normsättarna hade bestämt sig för att det bara skulle finnas en metod. R2 har stött på fresh start i olika sammanhang, till exempel när moderbolag har delat ut sitt dotterbolag till andra aktieägare i samband med förvärv och samgåenden. Han frågar sig hur fresh start-metoden kommer att påverka andra saker så som nyckeltal, bonusavtal, långgivare och utdelning. Han tror inte att man har hunnit fundera över, eller sett alla konsekvenser av fresh start-metoden ännu, de är dock något som borde tänkas över. Vidare undrar han om det ena företaget kommer att ge ut aktier till det andra, om det uppstår goodwill samt om en fond för verkligt värde kommer att uppstå? Fördelen med metoden tror han möjligtvis skulle kunna vara att man slipper goodwill och att verkligt värde används. Utvecklingen har gått från försiktighetsprincipen till rättvisande bild och nu till verkligt värde, han undrar därför vad som kommer sedan. Det går mode även i redovisningsfrågor, kanske går pendeln tillbaka till det mer konservativa igen, funderar R2.

”Det går mode även i redovisningsfrågor, kanske går pendeln tillbaka till det mer konservativa igen”

R3 menar att fresh start-metoden på något sätt kan vara ett praktiskt sätt att faktiskt genomföra sammanslagningar på, men det är långt ifrån klart hur reglerna kommer att se ut. R3 tror inte att fresh start-metoden kommer att bli vanlig då det bara är något enstaka samgående som kommer att ske där metoden är applicerbar. Han tror att graden av användning kommer att bero lite grann på hur standarden definieras i sin slutliga utformning. Han frågar sig hur lätt det kommer att bli att få tillämpa den här metoden framför förvärvsmetoden. Det är väldigt ofta det är förvärv det är frågan om, det kanske blir tillåtet att använda fresh start-metoden i andra sammanhang om upplysningar ges om hur man gör och varför.

När det kommer till de effekter denna metod skulle kunna få på marknaden anser R3 att det direkta problemet är när i konjunkturfasen förvärvet sker, det vill säga när i tiden posterna värderas. Om företagen blåser upp balanserna och tar upp tillgångarna till verkliga värden i konjunkturuppgångar, leder detta till höga tillgångsvärden. Han säger att vi får avvakta och se hur regelverket kommer att se ut. Dock är detta problem inte specifikt endast för redovisning enligt fresh start-metoden utan är ungefär samma problem som finns i den övriga IFRS-världen, den här metoden drar det dock ett steg längre. R4 tycker fresh start-metoden är konstig och det känns ologiskt att det köpande företaget värderar om sina tillgångar och skulder.

4.2.5 Användning av förvärvsmetoden i praktiken

Allokeringsproblematiken i samband med goodwill

R1 anser att det är ett ganska klart regelverk i teorin, men det är inte alltid lätt att tolka vad som är vad i praktiken. Han menar att det gäller att tänka på att man har betalat för annat än goodwill. I övrigt anser R1 att regelverket är mer utförligt nu än vad det var tidigare och det tycker han är bra. Hans personliga åsikt är att det finns incitament till att

”Det är ett ganska klart regelverk i teorin, men det är inte alltid lätt att tolka vad som är vad i praktiken”

lägga övervärden som goodwill istället för att fördela ut värdet på specifika tillgångslag. Speciellt nu när goodwill inte längre får skrivas av, han har dock inget belegg för varför han tror att det är på detta sätt.

R2 anser sig själv ha begränsad erfarenhet av allokeringsproblematiken, men enligt honom förefaller det svårt att utifrån regelverket avgöra vad som är goodwill och vad som skall allokeras till specifika tillgångar. Denna uppdelning är mycket godtycklig och handlar till stor del om värderingar, det kan enligt honom bli väldigt svårt att hitta marknadsvärden. R2 har inga djupa praktiska erfarenheter av att företag har benägenhet att lägga mer som goodwill än som specifika tillgångar. Han vill inte dra alla över en kant, i vissa fall kan han dock märka att så är fallet bland företag.

R3 vill inte säga att det är lätt att avgöra utifrån regelverket vad som skall vara goodwill och vad som skall hänföras till specifika tillgångar, det har varit lite diskussioner. Han har

”Att allokera skall inte vara så svårt eftersom man skall veta vad man har köpt”

tittat lite på USA, företag där har specificerat upp icke goodwillposter i sina årsredovisningar. Oftast blir det tre till fem väsentliga tillgångar som skall identifieras och värderas, fler än så är inte

intressant. R3 menar att detta då inte skall vara så svårt eftersom man skall veta vad man har köpt.

R4 menar att det finns olika drivkrafter vad gäller allokering av goodwill, det handlar enligt honom om vilken syn företaget har på framtiden. Om företag är lönsamma och de gör expansiva förvärv för att växa har de inga problem med att ha goodwill, tvärtom får de, enligt sig själva, ett bättre resultat framöver då de inte får skriva av goodwill. Vissa företag vill absolut inte ha mycket goodwill då de vill visa vad de har köpt, det skall inte framstå som att övervärden har betalats, istället skall så mycket som möjlig allokeras ut. Förvärvet skall ju försvaras inför aktieägarna. Förstår man som revisor dessa drivkrafter och hur förvärvets pris har satts, då förstår man enligt R4 också hur köpeskillingen skall allokeras, det är viktigt att förstå de bakomliggande orsakerna.

Jämförelse mellan företag

R1 anser att det är klart att det blir mer komplext att göra jämförelser när det sker förvärv och samgåenden, det ställer krav på läsaren till företagets årsredovisningar. Han vet dock inte om IFRS 3 har orsakat någon svårighet i jämförelsen mellan företag som tillämpat detta regelverk jämfört med andra. Han menar att det i olika företag kan finnas antingen gamla eller nya anskaffningsvärden beroende på om förvärv har skett, detta gör att en jämförelse dem emellan kan bli svår. Kanske blir det lättare att jämföra i framtiden om värdering skall ske till marknadsvärden.

R2 anser att det inte är en ny fråga att det uppstår svårigheter med att jämföra företag beroende på att de värderat tillgångar och skulder på olika sätt, men visst är det så. De nya reglerna ger möjlighet till en större del marknadsvärdering, vad han vet är det inte tvingande att värdera till verkligt värde.

”Det finns risk för lite skeva fördelningar men det får vi stå ut med”

R3 tycker att regelverket är utformat för att redovisning skall göras på rätt sätt, men han påpekar att det naturligtvis alltid finns en viss möjlighet att skruva lite. Detta då det till stor del handlar om bedömningsfrågor, det finns risk för lite skeva fördelningar, men det tror

R3 att vi får stå ut med. Han säger dock sedan att det finns vissa beräkningstekniker för till exempel varumärken, det är dock bara gjorda antaganden som kan variera lite grann. R3 anser att företagen rimligen inte skall komma så långt ifrån varandra om samma beräkningsteknik används. Dock kan det uppstå svårigheter vid jämförelse av företags finansiella rapporter i de fall då skillnader vad gäller värdering av tillgångar och skulder finns.

R4 tror att det skulle bli svårt att jämföra företag om fresh start-metoden används. Jämförbarheten går förlorad då förvärvande företag värderar om alla sina tillgångar, medan ett som inte förvärvar har kvar sina gamla historiska värden.

Förslag på ändringar i redovisningsprincip

R1 vet inte om han saknar något just nu, han anser att alla sätt är bra utom de dåliga. Enligt honom är det viktigaste att visa läsaren verkligheten vad gäller företagets

ekonomiska bild. R1: s egen åsikt är att redovisningsregler kan driva transaktioner på olika sätt, han tror att företag agerar på olika sätt utifrån de spelregler som finns.

R3 hade gärna sett en fortsättning på planenliga avskrivningar med tvingande nedskrivningsprövningar. När ett förvärv görs är goodwill en utgift som skall periodiseras, det är därför utgifterna för förvärvet allokteras ut på olika delar. Han tycker att det hade känts bättre med planenlig avskrivning. Att det inte går att bestämma nyttjandeperiod för goodwill är det teoretiska försvaret mot avskrivningar. R3 säger att det är mer fokus på vad goodwillposten består av, det måste visas om posten består av synergier, personal eller något annat. Det går inte att säga att hela skillnaden upp till köpeskillingen är goodwill utan en specifikation måste göras. Om ett överpris betalats skall det kostnadsföras direkt, R3 säger dock att det inte är många företag som kostnadsför ett sådant överpris direkt.

”En fortsättning på planenliga avskrivningar med tvingande nedskrivningsprövningar hade varit önskvärd”

”Det är synd om företag som är de perfekta samgåendena om de tvingas in i en annan redovisning”

Det finns detaljer som, enligt R4, är svårbegripliga, han förstår inte logiken i dessa men han vet inte om han tycker att det skall ändras tillbaka till det gamla sättet. Annars tycker R4 i princip att reglerna är bra och

logiska. Han tycker dock synd om företag som är de perfekta samgåendena om de tvingas in i en annan redovisning. Om R4 hade utformat en standard helt själv hade han valt det gamla sättet och inte haft goodwill, han hade identifierat vissa tillgångar och restposten hade han velat skriva bort direkt mot eget kapital.

IFRS 3: s effekt på aktiemarknaden

Enligt R2 kommer förändringar i redovisningsregler för förvärv och samgåenden att få effekt på aktiemarknaden. Det kommer, enligt

”Det kommer att bli mer nervositet i börskurserna”

honom, innebära att aktiemarknaden blir mer volatil. Det kommer leda till ökande börskurser, en negativ effekt kan uppstå när det är dags för nedskrivningar. R2 tror att det kommer bli mer nervositet i börskurserna. Vissa nyckeltal kommer att få annan betydelse och delvis en annan innebörd. Görs förvärvet med egna aktier och detta ger en goodwillpost i balansräkningen som inte skrivs av kan detta få en positiv effekt som motverkar omstruktureringsreserverna. Om det förvärvande företaget vid förvärvet ger ut egna aktier så erhålls det förvärvade företagens kassa. Därmed ökar likvida medel vilket gör att kassaflödet blir större trots att ingenting egentligen har hänt. Detta underlättar expansion då pengar kommer in i företaget trots att en investering görs.

R4 tror inte att förändringen i redovisningsprincip kommer att få någon effekt på aktiemarknaden, detta på grund av att redovisningsregler ej styr om det blir ett förvärv eller inte. Vi får väl se vad som händer, han tror att det beror på hur goodwill kommer att behandlas. Han anser ej att nedskrivningsprövningen endast skall ske en gång per år utan oftare. Vidare tycker inte R4 att effekten av minskad goodwill skall överdrivas, dels på grund av att det många analytiker som bortser ifrån goodwill.

5 Analys

Detta kapitel kommer att knyta samman referensramen med vad som framkommit i vår empiriska studie. Vi framhäver de mönster och samband vi har funnit för att utifrån dessa kunna se de återkommande åsikter och synpunkterna gällande regelverket.

5.1 Analys och jämförelser av respondentgrupperna

Detta kapitel kommer att följa samma uppdelning som intervjuguiden och empirikapitlet, detta för att läsaren lätt skall kunna följa den röda tråden och se de samband vi anser värda att framhäva. Under varje avsnitt analyserar vi respektive respondentgrupps åsikter varvid en jämförelse dem emellan sedermera görs. Fortsättningsvis ingår i begreppet *respondenter* redovisningsansvariga såväl som revisorer.

5.1.1 Införandet av IFRS 3

Den viktigaste förändringen

Så som beskrivits i kapitel 3 är poolningsmetodens förbjudande, goodwillhanteringen samt borttagandet av omstruktureringsreserver de största förändringarna genom implementeringen av IFRS 3. Samtliga redovisningsansvariga nämnde goodwill som den viktigaste förändringen i och med IFRS 3 vilket även framfördes som den viktigaste förändringen av de fyra revisorerna. Två av de redovisningsansvariga var positiva till att goodwill inte längre skall skrivas av, deras argument bakom denna inställning var dock skiftande. Den ena var positivt inställd till förändrad goodwillhantering då han anser att det är bra att man kommer åt de storföretag som tidigare ej hanterat övervärden på ett korrekt sätt. Den andra anser att samtidigt som avskrivningar är ett moment som inte längre får göras i samband med goodwill, innebär det nya förhållningssättet inte några egentliga skillnader gentemot tidigare. Han menar på att presentationen av goodwillposten gentemot styrelsen sker på samma grunder som tidigare. Detta kommer enligt honom ej leda till förändringar vad gäller antalet företagsförvärv då styrelsen fattar beslut grundat på samma underlag som tidigare. Detta fenomen stämmer ej överens med det Jansson, Nilsson och Rynell framhäver då de anser att styrelsen skulle kunna göra bättre genomtänkta förvärv om de haft möjligheten att analysera de poster vilka ingår i köpeskillingen (Jansson, Nilsson och Rynell, 2004). Hur skall styrelsen kunna fatta ett ekonomiskt riktigt beslut om de inte får tillgång till fullständigt underlag gällande vad som ingår i köpobjektet? Vi anser att det är viktigt att presentera korrekt baserat underlag till styrelsen samt att de känner till de nya reglerna. Vad gäller motivering till detta instämmer vi i Janssons, Nilssons och Rynells ovan nämnda åsikt.

Oavsett tillhörighet i respondentgrupp ansåg samtliga tillfrågade att den största förändringen rör hantering av goodwill. Hade vi fått ett annat svar än detta hade vi blivit förvånade, hantering av goodwill verkar vara något som i stort sett alla förknippar med IFRS 3, däribland Nilsson (2003) som även han instämmer i att detta är den största nyheten i det nya regelverket.

Inställning till IFRS 3

Inställningen till regelverket varierade kraftigt mellan tillfrågade redovisningsansvariga. Den ena hade ingen åsikt alls kring denna fråga. De andra två var positiva varav den ena svängde till en mer negativ inställning efter att han satt sig in i regelverket. Att svaren varierade så kraftigt tror vi beror på inställningen till det tidigare regelverket. Generellt menar vi att man får en mer negativ inställning till en förändring om man upplever att det som skall förändras fungerar bra i dagsläget, och tvärtom om man är missnöjd med de gamla reglerna.

Tre av de fyra revisorerna var positivt inställda till införandet av IFRS 3 varav en av dessa enbart såg positiva aspekter med de nya reglerna. Övriga tre revisorer såg svagheter med införandet trots att de var övervägande positiva. Detta då de upplever att regelverket är ett bra steg på vägen mot ett perfekt regelverk, men att så inte är fallet i dagsläget då brister fortfarande finns.

En analys av samtliga respondenter visar att revisorer i allmänhet är mer positivt inställda till det nya regelverket jämfört med redovisningsansvariga. Detta tror vi beror på att företagsledningen måste ta ansvar för bedömningarna som görs, medan revisorernas arbete innebär att säkerställa att dessa är korrekt utförda. Vi tror därför att redovisningsansvariga upplever regelverket som mer krävande eftersom fler bedömningar nu måste göras, detta kan göra att de har en mer negativ inställning till regelverket än revisorerna.

IFRS 3: s effekt på arbetsuppgifterna

Ingen av de tillfrågade redovisningsansvariga anser att arbetsuppgifterna har förändrats i nämnvärd utsträckning sedan införandet av IFRS 3. En av de redovisningsansvariga framhävde att situationerna kring företagsförvärv och samgåenden alltid är unika och att det därför krävs mycket arbete i olika bedömningssituationer och att detta inte är något nytt i och med IFRS 3. Denna anledning tror vi även kan ligga till grund för övriga redovisningsansvarigas åsikter rörande oförändrade arbetsuppgifter. Ytterligare en anledning till att de ej ansett att deras arbetsuppgifter har förändrats grundar vi i att det ej skett några stora förvärv i undersökta företag sedan regelverket trädde i kraft. Dock anser två av tre redovisningsansvariga att fler överväganden måste tas i anspråk i och med de nya reglerna, vilket gör att det blir merarbete för dem i förvärvsfasen.

Ingen av revisorerna kommenterade huruvida arbetsuppgifterna har påverkats eller ej, detta tror vi beror på att de ständigt måste anpassa sig till nya regelverk då de har diversifierade klienter. Tre av fyra revisorer uppger att det nya regelverket medför merarbete, detta då klienterna har många frågor och behöver mer konsultation kring tillämpningen av IFRS 3. Den fjärde revisorn hade inget svar på denna fråga.

Fem av sju tillfrågade respondenter anser att det nya regelverket ger upphov till merarbete, vi anser att detta är naturligt under en övergångsperiod då regelverket är nytt. Detta för att det tar en viss tid innan en anpassning till reglerna har skett och innan det sitter i allas ryggmärg hur tillämpningen skall ske. Det aktuella regelverket i sig tror vi, grundat i en av respondenternas resonemang, kommer att leda till att större arbetsinsatser

krävs vid förvärv då fler överväganden i samband med allokering av kostnader behöver tas. Detta anser vi är en självklar effekt då IFRS 3 innefattar betydligt mer detaljrika regler vilka kräver mer genomarbetade bedömningar.

5.1.2 Förvärvsmetoden

Gällande åsikter kring fördelar med förvärvsmetoden var dessa bland de redovisningsansvariga generellt få. Endast en nämnde en fördel med denna metod, vilken var att Sverige och Europa redovisningsmässigt närmar sig US GAAP. Detta tycker vi tyder på att syftet med fas 2, som är att uppnå konvergens mellan IFRS och US GAAP, så smått börjar uppfyllas. Två redovisningsansvariga anser att regelverket är väl utformat i teorin, men att det finns stora brister vad gäller den praktiska användningen av det. I övrigt var det alltså enligt samtliga redovisningsansvariga lättare att nämna nackdelar. En nackdel som nämndes är att det blir svårt att allokera ut kostnader, dessutom kritiserades metoden av de tillfrågade för att den baseras på marknadsvärden vilka anses vara enklare att manipulera.

Samtliga revisorer ser fördelar med den nya förvärvsmetoden. Fördelar som nämndes är att metoden innebär en starkare reglering, jämförbarheten mellan företag underlättas då redovisningen utförs utifrån samma regelverk och att IFRS 3 är ett konkret regelverk som ger mer vägledning. Vad gäller nackdelar upplever tre av revisorerna att förvärvsmetoden leder till en större komplexitet där hänsyn måste tas till ett större antal regler.

Att alla revisorer kan se fördelar med förvärvsmetoden tror vi beror på att de samtliga var positivt inställda till IFRS 3, vi tror att det är enklare att se fördelar om man har en positiv syn från början. Av samma anledning anser vi att redovisningsansvariga i större utsträckning har lättare för att nämna nackdelar, denna respondentgrupp var mer negativt inställd till regelverket vilket naturligt gör att det ligger närmare till hands att kritisera.

5.1.3 Poolningsmetoden

Ingen av de redovisningsansvariga har använt sig av poolningsmetoden och därför har vi fått få synpunkter inom detta område. En av de tillfrågade redovisningsansvariga ansåg att metoden skulle kunna vara lämplig att använda när företag är av liknande storlek och ett samgående är aktuellt dem emellan.

Endast en av revisorerna har granskat ett företag som använde sig av poolningsmetoden. Dock kunde två av de tillfrågade revisorerna nämna varsin fördel med denna metod. Dessa fördelar är att metoden vore lämplig att använda om den skulle spegla verkligheten på ett bättre sätt än förvärvsmetoden samt att det är bra att det ej uppstår goodwill som blåser upp balansräkningen vid tillämpning av poolningsmetoden. Enbart en revisor är tillräckligt insatt i denna metod för att kunna yttra sig om när den skulle kunna vara tillämplig, hans åsikt var att poolningsmetoden skulle vara applicerbar på två exakt jämbördiga parter. Samma revisor nämnde att nackdelen med denna metod var att den har missbrukats och därav är han positiv till förbudet mot denna. Övriga tre hade svårt att säga vilken av förvärvs- och poolningsmetoden som egentligen är den rätta att använda.

Sex av sju tillfrågade respondenter har ej själva tillämpat eller granskat företag som tillämpat poolningsmetoden i praktiken, detta var något som var väntat från vår sida då vi genom teoretiska studier förstått att metoden ej varit vanlig i Sverige. Genomgående är detta en metod som ej saknas av respondenterna. Det vi ville uppnå med frågor kring detta område var att undersöka om det idag saknas kompletterande regler och vinklingar som skulle kunna ligga till grund för ett behov av fresh start-metoden.

5.1.4 Fresh start-metoden

När det gällde fresh start-metoden fick vi enbart utförligt svar från en av de tre redovisningsansvariga, detta då en av dem ej hade hört talas om metoden överhuvudtaget och en endast vidrörde ämnet. Den redovisningsansvarige som faktiskt uttalade sig i frågan menade att problemet med metoden är att den baseras på marknadsvärden och att dessa ständigt är föränderliga och går att manipulera. Om vi ser tillbaka på tidigare forskningsartiklar av Lehavy (1999, 2002) påpekar han att metoden de facto är användbar trots att motståndare till metoden hävdar att denna leder till möjligheter för manipulation av uppskattade verkliga värden. Detta visar han i sin forskning där han framhäver att dessa uppskattade verkliga värden stämmer väl överens med faktiska verkliga värden, detta då de i genomsnitt endast är underskattade med 4 %. Om manipulation trots allt skulle ske menar han dock att analytiker och investerare är kunniga nog att avslöja eventuella oegentligheter.

Två av revisorerna nämnde fördelar med fresh start-metoden. Dessa var att goodwill ej uppstår, att verkligt värde används samt att det är en utveckling mot att en rättvisande bild skall visas. Ingen av de tillfrågade revisorerna kunde uttryckligen nämna nackdelar med fresh start-metoden. Däremot kunde en redovisningsansvarig och två revisorer nämna förslag på när de ansåg att fresh start-metoden skulle kunna vara tillämpbar. Detta då verkligheten speglas på ett bättre sätt utifrån denna metod eller då metoden innebär ett verktyg vilket krävs för att göra ett samgående praktiskt genomförbart. En av respondenterna nämnde att förvärvsmetoden inte kan täcka in alla situationer i samband med koncernbildningar då det inte alltid är frågan om ett renodlat förvärv. Dessa åsikter finner vi stöd för i den engelska debatten där bland annat ASB anser det tveklaktigt att en förvärvare idag måste identifieras även då det egentligen ej rör sig om ett renodlat förvärv och att det därför borde finnas ett komplement till förvärvsmetoden (Nilsson, 2003).

I det stora hela var inte detta ett område där stor insikt respektive engagemang fanns. Vår primära hypotes var att respondenterna åtminstone skulle veta att en debatt om en ny redovisningsmetod är på tapeten. Det vi frågar oss är om bristande insikt beror på okunskap eller ointresse från respondenternas sida? Vi kan tycka att det är olyckligt att de inte är med i debatten då de som praktiker missar chansen att komma med remissvar på det aktuella förslaget gällande en ny redovisningsmetod.

5.1.5 Användning av förvärvsmetoden i praktiken

Allokeringsproblematiken i samband med goodwill

Två av de redovisningsansvariga tycker att det är svårt att avgöra vad som är goodwill och vad som skall hänföras till specifika tillgångsslag. Den tredje anser att det framgår tydligt av regelverket vad som skall allokeras ut till vad.

Tre av revisorerna anser att det ibland är svårt att utifrån regelverket avgöra vad som skall allokeras som specifikt tillgångsslag eller goodwill. Den fjärde revisorn anser att denna bedömning är lätt att göra om man förstår de bakomliggande orsakerna till förvärvet. Finns förståelsen, vet man också hur köpeskillingen skall allokeras menar han.

Enligt FAR INFO nr 4, 2004 befaras allokering vara ett problem vilket vår undersökning bekräftar. Vi anser att det är oroväckande att så stor del av respondenterna har problem med att tyda regelverket vilket vi menar skulle kunna leda till att praktiker tolkar reglerna på olika sätt. Detta skulle leda till att den jämförbarhet, som regelverket syftar till att öka, går förlorad. Dock tror vi att detta är något som kommer att bli klarare efter hand, vi håller även med den respondent som tror att det amerikanska, mer detaljerade, regelverket kommer att komma till Sverige och Europa. Detta anser vi kommer att underlätta redovisningen genom att det då kommer att finnas klarare riktlinjer för hur allokeringen till specifika tillgångsslag skall genomföras.

Två utav tre redovisningsansvariga ansåg att det finns klara incitament till att vilja allokera övervärden till goodwill, medan den tredje ansåg att det ej finns någon valmöjlighet utan att regelverket måste följas. De två som såg incitament till detta anser att regelverket ger utrymme för bedömningar och tolkningar. Detta förstod vi var en känslig fråga, speciellt då en av de redovisningsansvariga sade att även ledningen har incitament till att allokera övervärden som goodwill men att detta aldrig kommer att lämna styrelserummet. Detta var även vår allmänna åsikt innan intervjuerna genomfördes.

Vad gäller incitament till att lägga övervärden som goodwill anser två av de tillfrågade revisorerna att det finns klara sådana från företagets sida. En tredje revisor menar att det helt beror på den situation som företag befinner sig i. Den fjärde har ej angivit något svar på frågan.

Fyra av sju tillfrågade respondenter anser att det finns incitament till att allokera övervärden som goodwill istället för till specifikt tillgångsslag. Ungefär lika stor andel i respektive respondentgrupp har denna åsikt. Innan undersökningen genomfördes trodde vi att det skulle finnas incitament i större utsträckning bland de redovisningsansvariga och att revisorerna skulle dra åt motsatt håll. Undersökningen har dock ej gett ett så starkt utslag som vi trodde från början vad gäller denna fråga.

Jämförelse mellan företag

Jämförbarheten mellan företags finansiella rapporter framställda utifrån IFRS 3 eller tidigare regelverk har enligt de redovisningsansvariga ej förändrats. Två av dem anser att det ej blir svårare att jämföra mellan företag på grund av skillnader i värdering av tillgångar och skulder detta trots att värderingarna bygger på tolkningar. En

redovisningsansvarig anser dock att jämförelser kommer att försvåras eftersom antalet tillgångsslag är så många vilket gör att företagen med stor risk väljer att allokera till olika sådana.

Synen på huruvida jämförbarheten mellan företag påverkas av skillnader i värderingsmetoder av tillgångar och skulder varierade kraftigt bland revisorerna. En av dem anser att det alltid är svårt att jämföra företag, en annan menar att det blir svårt om fresh start-metoden tillämpas. En tredje tycker att om värdering sker på samma sätt så skall det ej påverka jämförbarheten, den sista revisorn kunde ej uttala sig i frågan.

Vad vi kan se när vi analyserar denna fråga är att svaren varierar väldigt såväl inom respondentgrupperna som mellan dem. Att två redovisningsansvariga anser att det ej blir svårare att jämföra anser vi dock är märkligt, då det enligt oss borde bli svårt att jämföra när det finns ett stort utrymme för tolkningar. Detta finner vi stöd för i teorin där vi påpekar debatten som ägt rum i Tyskland respektive England. I denna debatt anses IASB:s förhoppning om att större jämförbarhet skall uppnås vara tvivelaktig, då behandlingen av goodwill grundas på subjektivitet (Nilsson, 2003). Detta får vi ytterligare belägg för genom att en av respondenterna anser att de ökade antal tillgångsslag, vilka man allokerar ut kostnader på, ökar variationen mellan företag. Detta leder till att det blir svårare, än tidigare, att jämföra företags finansiella situation. Dessa tankegångar gör att IASB:s motivering att de vill uppnå större jämförbarhet känns tvivelaktig då ingen av respondenterna tror att regelverket kommer att bidra till ökad jämförbarhet.

Förslag på ändringar i redovisningsprincip

Två av fyra revisorer kunde ange specifika förslag på önskvärda ändringar. En av dem ansåg att man borde fortsätta med planenliga avskrivningar med tvingande nedskrivningsprövningar. En andra ville ej ha någon goodwill överhuvudtaget. Av de övriga menade en revisor att han ej saknade något specifikt för tillfället utan han ansåg att alla sätt är bra utom de dåliga. Den fjärde revisorn hade inga förslag på denna frågeställning. I referensramen nämndes tidigare att det var stor variation vad gällde olika intressenters reaktioner angående hur hanteringen av goodwill numera skall ske (FAR INFO nr 4, 2004). Detta ser vi även är mönstret i vår undersökning. Även den åsikt att goodwillavskrivningar ej borde avfärdas fann vi stöd för i referensramen, vilket även återkom under våra intervjuer.

Ett tydligt mönster visade sig i svaren i denna fråga, det var endast revisorerna som hade förslag på ändringar i regelverket. Vi tror att detta skulle kunna bero på att revisorerna arbetar närmare regelverket och därmed är mer insatta i vad som fungerar bra, respektive mindre bra, i praktiken. Detta gör att det är enklare för dem att komma med förslag på förändringar, redovisningsansvariga tillämpar det regelverk de måste men funderar kanske ej på samma sätt över varför. Som redovisningsansvarig tror vi att man gör som man blir tillsagd, sedan ägnar man sin energi åt andra uppgifter än att fundera ut nya standarder.

IFRS 3: s effekt på aktiemarknaden

Vad gäller de redovisningsansvarigas svar på vad förändringen av redovisningen, i form av införandet av IFRS 3, har för effekt på aktiemarknaden varierade dessa i väldigt stor utsträckning. En av dem säger att vi kommer att få stora svängningar på börsen. Den andra säger att förändringen av redovisningsprinciperna inte kommer att ge stora effekter på grund av stor genomlysning på marknaden. Den sista redovisningsansvarige tycker att det är positivt att goodwillposter försvinner då det förenklar för analytiker på aktiemarknaden. Dock anser han att nedskrivningsprövning kan göra att det blir stora svängningar på aktiemarknaden då en nedskrivning skulle spå på ett redan dåligt resultat.

Två av revisorerna svarade på frågan hur IFRS 3 skulle kunna komma att påverka aktiemarknaden, deras svar står i motsatsförhållande till varandra. Den ena ansåg att aktiemarknaden kommer att bli mer volatil med en större nervositet i börskurserna. Den andra menade istället att IFRS 3 ej kommer ge någon effekt alls på aktiemarknaden.

Av sju tillfrågade gav fem respondenter svar på denna fråga, av dessa var det tre som ansåg att IFRS 3 kommer att ge svängningar på aktiemarknaden. Vad vi kommit fram till stämmer alltså väl överens med den artikel, skriven av Nordström (2005) som presenterades i referensramen. Där påvisade KPMG i sin undersökning att något fler än hälften av tillfrågade analytiker hade åsikten att IFRS 3 kommer att leda till oroligheter på aktiemarknaden. Även det faktum att övervägande del av respondenterna anser att det kommer öka svängningarna på börsen stämmer överens med ovan nämnda undersökning där 53 % av analytikerna tror att detta kommer bli fallet. Vi nämnde ovan att majoriteten av respondenterna är positiva till det nya regelverket, detta trots att de förväntar sig en orolig aktiemarknad, mönstret återkommer även bland de analytiker i Nordströms undersökning.

6 Avslutande diskussion

Uppsatsens avslutande kapitel innefattar våra slutsatser där vi bekräftar eller dementerar vår tidigare presenterade hypotes. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatt forskning.

6.1 Slutsats

Vi inleder detta kapitel med att återge våra forskningsfrågor för att göra det enklare för läsaren att ta till sig slutsatserna.

Hur ser redovisningsansvariga samt revisorer på förändringar som skett till följd av implementeringen av IFRS 3?

Hur ser ovan nämnda praktiker på förslaget kring användning av fresh start-metoden?

Denna uppsats syftade till att undersöka hur företag har anpassat sig till IFRS 3 under den första tiden då detta regelverk har tillämpats, samt huruvida kompletterande regler behövs. Vi ville även undersöka styrkor respektive svagheter i de förslag som IASB har tagit fram kring redovisning enligt fresh start-metoden. Vi anser att vi uppfyllt den första delen av syftet tillfredsställande, däremot har vi ej lyckats uppfylla den andra delen. Vi har alltså ej fått fram styrkor och svagheter med metoden, dock anser vi det vara en slutsats i sig att respondenterna ej har kunskap inom området.

Av de svar som framkommit ur den första forskningsfrågan kan vi se att respondenternas åsikter kring förändringen av regelverket är övervägande positiva, dock med en knapp majoritet. En särskiljning vi kan göra, då vi är i uppsatsens slutskede, är att revisorer i allmänhet är mer positiva till implementeringen av det nya regelverket än vad redovisningsansvariga är. Vidare har vi nått slutsatsen att det är hanteringen av goodwillposten som anses vara den viktigaste förändringen i och med införandet av IFRS 3, detta kan vara en fingervisning om vart opinionen i stort står i frågan. Vi tror detta är en allmänt vedertagen åsikt, vilket vi grundar på att samtliga respondenter angav denna förändring som den viktigaste.

Något som tydligt framkommit under uppsatsens gång är att IFRS 3 och då speciellt hanteringen av goodwill väntas ge effekter på aktiemarknaden i form av större volatilitet och orolighet. Denna slutsats finner vi även stöd för i tidigare genomförda undersökningar

Att bristfälliga svar har fåtts kring den forskningsfråga vilken berör fresh start-metoden tycker vi är olyckligt, samtidigt visar detta dock att respondenterna ej är så insatta i debatten kring en eventuell redovisning enligt fresh start-metoden. Detta gör att den slutsats vi drar är att respondenterna enbart studerar sådant informationsmaterial som

gäller dem själva och de företag där de är anställda. Vidare tror vi att det kan vara möjligt att en stor andel av våra respondenter endast tar till sig de regler som faktiskt gäller och ej de kommande standarder som är uppe på förslag. Enligt oss skulle det behövas klara och detaljerade regler kring fresh start-metoden om denna skulle bli en antagen redovisningsmetod i framtiden. Detta för att ej samma problematik skall uppstå som var fallet med poolningsmetoden, det vill säga att fresh start-metoden skulle kunna komma att missbrukas genom att den nyttjas då den egentligen inte är tillämpbar. Detta menar vi att det skulle kunna finnas incitament till, då problematiken kring allokering av övervärden till specifika tillgångar och goodwill samt att värderingsproblematiken skulle undvikas med fresh start-metoden.

När vi nu i uppsatsens slutskede blickar tillbaka på vårt arbete och de slutsatser vi har dragit kan vi konstatera att majoriteten av tillfrågade praktiker anser att IFRS 3 är en skänk från ovan i deras dagliga arbete snarare än en villfarelse som gör mer skada än nytta.

6.2 Reflektion över uppsats och resultat

Inledningsvis diskuterade vi en dragkamp där vi trodde att företagsledare och revisorer skulle ha skilda incitament kring hur värdering av tillgångar vid företagsförvärv skall ske. Vi trodde då att företagsledare skulle propagera för att en så stor del av tillgångarna som möjligt skall redovisas som goodwill. Bland revisorer skulle det kunna finnas incitament till att istället redovisa en större del som specifika tillgångar. Slutsatsen vi har kunnat dra utifrån denna fråga är att både redovisningsansvariga och revisorer ser starka incitament hos företagsledare att redovisa övervärden som goodwill. Det vi däremot ej fått styrkt är hur revisorerna ställer sig till detta och därav har ej en dragkamp åskådliggjorts.

Vår hypotes att inställningen till IFRS 3 skulle vara densamma inom respektive respondentgrupp anser vi i efterhand inte stämde, dock svarade revisorerna mer homogent än de redovisningsansvariga, där reflektionerna var något mer varierade. Vi trodde vidare att inställningen skulle vara skild mellan respondentgrupperna, vilket stämde på de flesta frågor, dock var de olika respondentgrupperna rörande överens om de viktiga och stora områden som vi berört, däribland goodwillförändringen och effekten på aktiemarknaden. Vår hypotes kring bristen på uttömmande svar rörande fresh start-metoden stämde väl med utfallet och vår slutsats, detta tror vi beror på att ingen av dem var insatta i exakt vad metoden skulle innebära.

Då vi reflekterar över hur användbar en redovisningsmetod liknande fresh start-reporting skulle vara anser vi utifrån såväl Lehavys (2002) forskning som vår egen undersökning att en sådan är relevant och tillämpbar i praktiken. Detta baserar vi först och främst på forskningsartikeln där Lehavy påpekar att skillnaden mellan uppskattat och faktiskt verkligt värde på aktiekapitalet endast är 4 %, denna skillnad antyder att det är möjligt att uppskatta det verkliga värdet då skillnaden endast är marginell. Vår undersöknings resultat visar vidare att förvärvsmetoden som idag används inte täcker upp alla tänkbara situationer och därmed skulle ett komplement vara önskvärt där vi tycker att fresh start-metoden verkar vara ett bra sådant.

Vi anser själva att vårt bidrag till den existerande forskningen är stort, detta då en liknande undersökning ej tidigare utförts i Sverige. Detta innebär vidare att uppsatsen har ett stort värde för den framtida utvecklingen av redovisningsmetoder inom området företagsförvärv och samgåenden.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Vi vill avslutningsvis lämna förslag till fortsatt forskning vilken bygger på vår uppsats. Vi anser att det skulle vara intressant att göra om en liknande undersökning som vår då IFRS 3 har tillämpats under en längre tidsperiod, till exempel om två år. Detta för att regelverket då borde ha hunnit sätta sig i ryggmärgen hos praktikerna. Chansen att praktikerna då kan ange styrkor och svagheter med IFRS 3 borde vara större eftersom deras uppfattning om regelverket rimligen är bättre då än idag. De kan då lättare avgöra om de saknar något i regelverket, vad som orsakar problem respektive vad som fungerar bra i praktiken. Det leder till att en framtida undersökning kan bära mer frukt än den som är gjord av oss.

Vidare kan en undersökning genomföras då fresh start-metoden eventuellt har implementerats. En jämförelse kan då göras med vår undersökning för att se om praktikernas åsikter i vår undersökning har förändrats efter användning av metoden.

7 Referenser

Litteratur

Andersen, I. (1998). *Den uppenbara verkligheten*. Lund: Studentlitteratur.

Bell, J. (1995). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Eriksson, L. T. & Wiedersheim-Paul, F. (2001). *Att utreda, forska och rapportera*. Malmö: Liber Ekonomi.

Geertz, C. (1973). *The interpretation of cultures. Selected Essays*, New York: Basic books.

Holme, I. M. & Solvang, B. K. (1997). *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder* Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Jacobsen, D. I. (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.

Lönnqvist, R. (2002). *Årsredovisning i koncerner*, andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Merriam, S. B. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Smith, D. (2000). *Redovisningens språk*. andra upplagan, Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (1997). *Kvalitativa Intervjuer* Lund: Studentlitteratur.

Wallén, G. (1996). *Vetenskapsteori och forskningsmetodik*, andra upplagan, Lund: Studentlitteratur.

Artiklar

Ahoniemi, K. *IFRS vänder blickarna från resultatet till balansräkningen*, Investerares Online nr 2, 2004.

Briner, R. F., & Fulkerson, C. *Will elimination of pooling accounting reduce mergers and acquisitions?* Multinational Business Review, 2001.

Business Combinations (Phase 2) – Purchase Method Procedures, IASB, 1 november 2004.

FAR INFO nr 8, 283: *Alla företag föreslås få använda IAS*, 2003.

FAR INFO nr 4, 184: *Goodwill får inte skrivas av*, 2004.

IOMA. *New IASB Rules for 2005 Mean One-Time Hit For Excess Goodwill*, Managing the General Ledger, vol 3, issue, 4, 2003.

Jansson, T., Nilsson, J., Rynell, T. *Redovisning av företagsförvärv enligt IFRS innebär omfattande och väsentliga förändringar*, Balans nr 8-9, 2004.

Johansson, S-E. *Goodwill skall kanske uppskrivas och inte avskrivas*, Balans nr 6-7, 2004.

Lehavy, R. *The Association between Firms Values and Accounting Numbers after Adoption of Fresh Start Reporting*, Journal of Accounting, Auditing and Finance, vol 14, issue 3, 1999.

Lehavy, R., *Reporting Discription and the Choice of Fresh Start Values in Companies Emerging from Chapter 11 Bankruptcy*, Review of Accounting Studies, vol 7, p 53-73, 2002.

Nilsson, S-A., *Förvärv eller samgående*, Balans nr 5, 1996.

Nilsson, S-A. *IASB: s förslag till ändringar i koncernredovisningen: förbättrar de den externa redovisningen?*, Balans nr 3, 2003.

Rankin Johansson, C. *Redovisning av goodwill, en utmaning?*, Balans nr 10, 2001.

Schön, S., *IFRS 3 - Ny standard om företagsförvärv och samgåenden*, 2004.

Singleton, L. G. *Accounting for Goodwill and Other Intangible Assets: The Effects of the New U.S. Rules Thus Far*, 2005.

Wahlen, M. J., & Boatsman, R. J. *Response to FASB invitation to comment on methods of accounting for business combinations: Recommendations of the G4+1 for achieving convergence*, Accounting Horizons, vol 13, issue 3, sep 1999.

Internet

www.iasplus.com/standard/ifrs03.htm, 2005-03-22.

www.deloitte.com/dtt/article/0,1002,sid%253D38905%2526cid%253D61951,00.html,
2005-04-07.

http://www.fasb.org/project/new_basis.shtml, 2005-04-13.

http://www.aicpa.org/pubs/jofa/jul1999/financial_accounting.htm, 2005-04-13.

<http://www.nysscpa.org/trustedprof/0999/TP24.htm>, 2005-04-13.

<http://www.chainstitute.org/advocacy/99commltr/99buscomb.html>, 2005-04-13.

http://www.asb.or.jp/e_asbj/comments/20011130_01.pdf, 2005-04-13.

<http://www.svena.com/ekolex/>, 2005-04-22.

[a] www.iasb.org/docs/ed-ifrs03mu/IFRS3_CL71.pdf, 2005-05-03.

[b] www.iasb.org/docs/ed-ifrs03mu/IFRS3_CL67.pdf, 2005-05-03.

Andra skrivna källor

IFRS 3 Business Combinations, Magnus Nilsson, KPMG, 2004.

Nordström, L. *Bråttom utbilda analytiker i nya internationella redovisningsregler*,
Pressmeddelande, KPMG, Stockholm, 2005-01-21.

Intervjuer

Företag 1, 2005-04-19.

Företag 2a, 2005-04-21.

Företag 2b, 2005-04-21.

Revisionsbyrå 1, 2005-04-26.

Revisionsbyrå 2, 2005-04-26.

Revisionsbyrå 3, 2005-04-28.

Revisionsbyrå 4, 2005-05-11.

8 Bilagor

Bilaga 1 Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

1. Vilken är din befattning och vad innebär den?
2. Hur länge har du haft denna befattning?
3. Har du fått utbildning kring IFRS 3? Om ja, i vilken utsträckning? Om nej, hade sådan varit önskvärd från dig?

Allmänna frågor kring IFRS 3

4. Vad anser du vara den viktigaste förändringen i samband med införandet av IFRS 3?
5. Var du innan införandet av IFRS 3 negativt eller positivt inställd till de nya reglerna? Vad grundas ställningstagandet i? Har din ursprungliga åsikt förändrats och isåfall hur?
6. Har införandet av IFRS 3 påverkat dina dagliga arbetsuppgifter? Om ja, på vilket sätt? Vilka nya svårigheter anser du har dykt upp?

Förvärvsmetoden

7. Vilka fördelar upplever du den nya hanteringen av förvärvsmetoden i och med IFRS 3, jämfört med det tidigare svenska regelverket, har gett upphov till?
8. Vilka problem upplever du kring tillämpningen av de nya reglerna kring förvärvsmetoden? Om problem, har du någon tänkbar lösning på dessa, och isåfall vilken?

Poolningsmetoden

9. F: Har Ni på Ert företag använt Er av poolningsmetoden innan den förbjöds?
Varför/varför inte?
R: Har Ni på Er revisionsbyrå granskat något företag som använt sig av poolningsmetoden innan den förbjöds?
10. Hur såg du personligen på att poolningsmetoden förbjöds?
11. Vilka fördelar såg du med poolningsmetoden?
12. Vilka nackdelar såg du med poolningsmetoden?

13. Skulle du kunna se någon situation där poolningsmetoden skulle vara mer tillämpbar samt spegla en mer rättvisande bild av den ekonomiska ställningen än förvärvsmetoden?

Fresh start-metoden

Att redovisa enligt fresh start innebär att de totala tillgångarna och skulderna i de samgående företagen skall omvärderas till verkligt värde. Metoden grundar sig i ett fiktivt antagande att de av företagsförvärvet eller samgåendet berörda företagen likvideras och en helt ny enhet skapas på dagen för samgåendet. Utifrån fresh start metoden anses de berörda företagen ha förlorat sin möjlighet till eget bestående och fortlevnad. Detta leder till att fresh start-metoden ej är förenlig med förvärvsmetoden då fresh start förnekar det investerande företags egen fortlevnad, istället blir det investerande företaget en del i den nya enheten.

14. Vad anser du om FASB och IASB förslag angående fresh start redovisning?
15. Ser du ett behov av en sådan redovisningsmetod? I vilka fall skulle den kunna vara användbar?

Om respondenterna är insatta i frågan, ställs frågorna 16-18:

16. I vilka situationer anser du det är lämpligt att använda fresh start?
17. Vilka fördelar ser du med redovisning enligt fresh start?
18. Vilka problem tror du kan uppstå vid redovisning enligt fresh start? Om problem, har du någon tänkbar lösning på dessa, och isåfall vilken?

Användning av förvärvsmetoden i praktiken

19. Är det lätt att utifrån regelverket avgöra vad som är goodwill och vad som ska hänföras till specifika tillgångar i den givna situationen?
20. Kommer jämförelsen mellan företagens finansiella rapporter på grund av skillnaderna vad gäller värdering av tillgångar och skulder mellan olika företag påverkas och i så fall på vilket sätt? Exempelvis då företag som utsätts för förvärv omvärderar tillgångar och skulder medan övriga företag där företagsförvärv sker inte omvärderar sina tillgångar.
21. Finns det incitament att lägga övervärden som goodwill istället för att identifiera specifika tillgångar som skrivs av snabbt exempelvis omsättningstillgångar kring förvärv och samgåenden på marknaden?
22. Anser du personligen att det är relevant att förändra redovisningsprinciperna av företagsförvärv och samgåenden? Varför/varför inte?

BILAGOR

23. Om du själv hade fått välja hur redovisningen av företagsförvärv skulle se ut, hur skulle du då ha utformat den? Skulle du ha använt någon av de existerande metoderna, en blandning av dem eller någon helt ny?
24. Tror du förändringen i redovisningsprincip för förvärv får någon effekt på aktiemarknaden? Om ja, vilken och på vilket sätt?

Bilaga 2 Sammanfattning av IFRS 3

IFRS 3, Business Combinations, utgavs i mars 2004 och är applicerbar för Business Combinations där datum för företagsförvärv eller samgående är 31 mars, 2004 eller senare (www.iasb.org). I den följande uppsatsen kommer Business Combinations i fortsättningen att benämnas *företagsförvärv och samgåenden*.

Omfattningen av IFRS 3

IFRS 3 definierar ett företagsförvärv som ett sammanförande av enskilda enheter inom olika företag eller verksamheter till en gemensam rapporterende enhet. För att bestämma huruvida en transaktion skall redovisas i överensstämmelse med IFRS 3 måste enheten ta i beaktande huruvida de förvärvade posterna stämmer överens med hur en verksamhet definieras enligt regelverket. Enligt IFRS 3 definieras en verksamhet som:

”en integrerad uppsättning av aktiviteter och tillgångar som har genomförts i syfte att ge:

- *avkastning till investerare, eller*
- *lägre kostnader eller andra direkta ekonomiska fördelar till försäkringstagare eller andra deltagare.”*

Om en enhet förvärvar en grupp av tillgångar eller en separat juridisk person som inte överensstämmer med definitionen för en verksamhet skall transaktionen inte redovisas enligt uppsatta regler för företagsförvärv och samgåenden i IFRS 3. Detta då förvärv av en juridisk person i sig inte är ett företagsförvärv.

Det finns tre typer av transaktioner som oftast stämmer överens med definitionen på företagsförvärv och samgåenden, dessa är:

- förvärv av samtliga tillgångar, skulder och rättigheterna till en enhets aktiviteter.
- förvärv av en del av en enhets tillgångar, skulder och rättigheter till en enhets aktiviteter som tillsammans utgör definitionen på en verksamhet.
- etableringen av en ny juridisk person i vilken tillgångarna, skulderna och aktiviteterna i den sammanslagna verksamheten kommer att bibehållas.

Om en enhet förvärvar en grupp tillgångar som inte bildar en verksamhet utifrån den nämnda definitionen skall kostnaderna för den förvärvade gruppen av tillgångar allokteras mellan de individuella identifierbara tillgångarna i gruppen, denna allokering skall baseras på tillgångarnas relativa verkliga värde.

I de fall då goodwill uppstår genom transaktionen skall denna transaktion definieras som ett företagsförvärv. Detta krav resulterar i att vissa tillgångar då de ses som goodwill inbegrips av reglerna i IFRS 3 trots att dessa tillgångar ej hade innefattats om de ej betraktats som goodwill.

Undantag från omfattningen av IFRS 3

Det finns fyra undantag från den generella omfattningen av IFRS 3. Det första innefattar företagsförvärv där separata enheter eller verksamheter går samman och bildar ett joint venture, dessa följer reglerna i IAS 31. Det andra undantaget är företagsförvärv där enheter eller verksamheter står under gemensam kontroll både före och efter transaktionen. Vidare innefattar IFRS 3 ej företagsförvärv vilka involverar två eller flera ömsesidiga företag. Det fjärde och sista undantaget är företagsförvärv där separata företag går samman och bildar en rapporterende enhet genom avtalsmässiga grunder och alltså ej genom ägarandelar.

Redovisningsmetod

Samtliga företagsförvärv och samgåenden skall redovisas enligt förvärvsmetoden. Tillämpningens första steg är att förvärvaren identifieras och därefter beräknas anskaffningskostnaden. Denna kostnad fördelas sedan ut på förvärvade tillgångar, övertagna skulder och avsättningar. Fördelningen sker till verkligt värde per förvärvsdagen. Reglerna kring beräkning av verkligt värde vid företagsförvärv har blivit klarare genom IFRS 3, till exempel skall maskiner och de ansvarsförbindelser som övertagits vid förvärvet värderas till deras verkliga värden. Alla fastigheter som ingår i förvärvet skall värderas till verkligt värde, även fördelaktiga och ofördelaktiga avtal måste tas i beaktande.

Identifiering av förvärvaren

Vid alla företagsförvärv och samgåenden skall förvärvaren identifieras. Förvärvaren är det företag i företagsförvärvet som får bestämmande inflytande över de andra företagen eller verksamheter vilka ingår i förvärvet eller samgåendet. Ett företag som erhållit kontroll över ett annat genom ett företagsförvärv eller samgående får rätten att utarbeta ett företags eller en verksamhets finansiella och operativa strategier i syfte att uppnå ekonomiska fördelar. Denna rätt kan fås genom att förvärvaren:

- äger mer än hälften av rösterna i de sammanförda företagen.
- innehar rätten att tillsätta eller avskeda medlemmar i styrelsen.
- innehar rätten att avge majoriteten av rösterna vid möten med företagsstyrelsen.
- innehar förmågan att bestämma vilka som skall ingå i det sammanslagna företags ledningsgrupp.

Vid vissa tillfällen kan det vara svårt att identifiera en förvärvare, det finns dock viktiga indikationer som visar på att en sådan existerar, så som:

- att det verkliga värdet på ett av de berörda företagen ibland kan vara väsentligt större än ett de övriga berörda företagen, det företag som har det största verkliga värdet är oftast förvärvaren.
- att företagsförvärvet kan vara påverkat genom att ett utbyte av rösträtter mot kontanter eller andra tillgångar skett, det företag som ger upp kontanter eller övriga tillgångar är oftast förvärvaren.

- att företagsförvärvet kan resultera i att företagsledningen i ett av de berörda företagen dominerar valet av ledningsgrupp i det nya förenade företaget, det företag vars ledningsgrupp har möjlighet att dominera är oftast förvärvaren.

Kostnad för företagsvärv och samgående

Förvärvaren beräknar kostnaden för företagsförvärv och samgående genom den sammanlagda summan av de verkliga värdena för tillgångar, övertagna skulder samt egetkapitalinstrument på förvärvsdagen. Till förvärvskostnaden räknas även de kostnader vilka har direkt koppling till företagsförvärvet eller samgåendet. På förvärvsdagen måste förvärvaren allokera kostnaden för företagsförvärvet eller samgåendet genom att redovisa det verkliga värdet på de identifierbara tillgångarna, skulderna och eventalförpliktelserna.

Hantering av goodwill

På förvärvsdagen skall förvärvaren värdera förvärvad goodwill till anskaffningsvärdet, dock skall enbart den del av anskaffningsvärdet som överstiger verkligt värde av den förvärvade enhetens tillgångar, skulder och eventaltillgångar värderas. Den förvärvade goodwillen skall redovisas som en tillgång. Denna goodwill skall redovisas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar när det första redovisningstillfället har skett.

Den förvärvade goodwillen kan ses som betalning för framtida ekonomiska fördelar vilka ej är möjliga att varken identifieras eller redovisas separat. Ingen avskrivning skall ske av goodwill som uppkommer i ett företagsförvärv, istället skall en årlig prövning av eventuellt nedskrivningsbehov göras. Upplýsningar skall lämnas för att användarna av den finansiella informationen skall kunna bedöma gjorda ändringar under perioden för det redovisade goodwillvärdet.

Successiva företagsförvärv och samgåenden

Då ett företagsförvärv eller samgående består av flera transaktioner skall förvärvaren behandla varje transaktion separat. De verkliga värdena på tillgångar, skulder och eventalförpliktelser skall omvärderas vid varje transaktionstidpunkt för att få det mest exakta värdet på transaktionen. Dessa redovisas sedan till verkligt värde på förvärvsdagen av förvärvaren.

Källa: www.europa.eu.int.

Bilaga 3 Respondenter

F1

F1 är koncernredovisningschef, den ena delen av hans arbete handlar om att sammanställa koncernens bokslut. Den andra delen handlar om att besluta om, samt att införa och informera om redovisningsprinciper. Hans arbete handlar till stor del om att han skall förstå det som står i standarderna och hur han på ett pedagogiskt sätt kan få andra att ta till sig dessa. Han inte fått någon utbildning kring IFRS 3 då företaget inte haft någon sådan, han menar dock att det alltid är önskvärt med utbildning.

F2a

F2a ansvarar för företagets förvärvsprojekt inom gruppen där han fungerar som projektledare. Han arbetar med projekten från strategi och analys tills projektet slutligen avslutas. Han har inte fått någon specifik utbildning kring IFRS 3, han tar istället emot hjälp utifrån i redovisningstekniska frågor från revisionsbyråer.

F2b

F2b arbetar på den avdelning som ansvarar för koncernens redovisningsprinciper och tolkningen av dessa. Avdelningen tillhandahåller instruktioner för hur redovisningsprinciperna skall tillämpas, de ansvarar även för utformningen av koncernens konsolideringssystem. Detta innebär att de ser till att all information som dotterbolag inrapporterar följer koncernens rapporteringskrav och redovisningsprinciper. Vidare levererar avdelningen information till ledningen samt sammanställer all finansiell information till kvartalsrapporter och årsredovisning.

När förändringar sker av redovisningsprinciper innebär det, enligt F2b, i första hand självstudier. Man får läsa in sig på regelverket för att se hur koncernen påverkas av dessa för att sedan diskutera vidare inom avdelningen. Vid behov stämmer de av med revisorer, avdelningen har en löpande kommunikation med dem för att säkerställa att samma tolkning av gällande samt nya regler tillämpas. Då behov uppstår finns möjlighet till att medverka vid speciella kurser. Medarbetarna på avdelningen delar upp de olika frågeställningarna för att alla inte skall behöva läsa in sig på allt, istället innehas specialistområden.

R1

R1 är auktoriserad revisor och är löpande ansvarig för stora/medelstora företag. Han har fått utbildning kring hela IFRS-implementeringen, byrån har haft internutbildningar ända sedan det första utdraget av kom. Inga externa utbildningar har genomgåts då de är en så pass stor byrå, men det finns om det är önskvärt.

R2

R2 är auktoriserad revisor men är även lärare inom byrån inom koncernredovisning. Byrån där R2 arbetar är så pass stor att de har experter inom byrån och kan då hålla

internutbildningar. R2 har fått utbildning kring IFRS 3 och han höll nyligen i en kurs kring detta område för ett antal ekonomichefer.

R3

R3 är auktoriserad revisor och är ansvarig för den enda gruppen på kontoret. Gruppen är utbildad inom IFRS och har diskuterat de olika frågeställningarna kring regelverket. De har även haft en femdagars internationell utbildning med enbart praktikfall genomgångna i seminarieform. Han upplever att det har varit otroligt mycket utbildning och R3 har själv hållit utbildning på såväl kontoret som runt om i landet.

R4

R4 är auktoriserad revisor och han är ansvarig i Göteborg för byråns IFRS-tjänster och är primär kontaktperson för IFRS-frågor. Han ingår i både en svensk och europeisk grupp inom byrån som jobbar med att hjälpa företag att gå över till IFRS och US GAAP från lokala regelverk. När det kommer en ny regel eller ett nytt regelverk finns det ingen kurs att gå, i början handlar det istället om att vi måste ta till oss det. Det handlar alltså om att läsa in sig, förstå och diskutera med kollegor sedan sätter de själva ihop en kurs. Han håller dessutom själv i kurser, både för kunder och internt.